

MINISTRANT

Priručnik i molitvenik za ministrante

D. Andrijevcı 2009.

MINISTRANT

I

Priredio i odgovara
NIKICA MIHALJEVIĆ

Ilustracije:
DARKO GJALIĆ

Izdavač:
ŽUPNI URED
35214 DONJI ANDRIJEVCI

VIII. IZMJENJENO IZDANJE

Kompjutorska obrada:
HARDY, Đakovo

Tisak:
TISKARA, Budrovci

Prema: Werner Pohl, MINISTRANT, KSC, Zagreb, 1989.

Dragi Prijatelju!

U rukama ti je priručnik i mali molitvenik za mlade ministrante. Pripravljen je baš za tebe, mladog poslužitelja Kristova oltara.

*Prvi dio je mali priručnik. On ti pruža pouku i savjete za što bolje služenje kod oltara. Pažljivo ga proučavaj i provodi u djelo tijekom svog ministri-
ranja.*

Tako će tvoja služba iz dana u dan postajati sve draža Gospodinu.

Drugi dio je „mali časoslov“, niz molitava za svaki dan u tjednu, koje svakodnevno mole mnogi ministranti. Moleći ga i ti se pridružuješ brojnim Isusovim prijateljima koji jutrom i večerom hvale Boga. Moli iz njega sam i s drugima. Približit će te Isusu, izvoru radosti i snazi života.

*Nikica Mihaljević,
svećenik i prijatelj ministranata*

Molitva prije svete mise

Gospodine i Bože moj! Ovog mi časa daješ milost da poslužujem kod svete žrtve tvoga Sina. Daj da i ja čistim životom i dobrim djelima budem ugodna žrtva za tebe po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bože, ti divnim redom dijeliš službe anđelima i ljudima. Daj da i ja kod ove svete mise služim tvome žrtveniku poput anđela: sa strahopočitanjem, radosno, pobožno i pažljivo. Sveti Tarzicije, sveti Dominiče i svi sveti ministranti, molite za mene.

Srce Isusovo, uzore srca svećeničkog, daj nam svetih svećenika!

Tko hoće služiti mi, neka ide za mnom...!

Zahvala nakon svete mise

Predobri Bože, hvala ti što sam smio služiti kod ove svete misne žrtve. Oprosti mi sve pogreške koje sam pritom učinio. Obećajem da ću se truditi služiti bolje, radosnije i spremnije.

Isuse, blagoslovi mene i sve moje prijatelje ministrante. Pobudi u nama i mnogim dječacima klicu duhovnog zvanja! Ako pak mene zoveš, daj mi snage da ti kažem: Evo me!

Zdravo Marijo...

ili:

Bože, izvore svega svijetla i sve dobrote! Ti si izabrao Tarzicija i Dominika da navještaju Riječ života, da objave otajstvo tvoje ljubavi. Blagoslovi nas ministrante da dostojno vršimo svoju svetu službu te poput tvojih svetih riječju i životom za te svjedočimo.

Poslužitelji oltara

Ministrant je pozvan u župnoj zajednici služiti s određenom zadaćom, kako i sam naziv službe govori. Latin-ska riječ „ministrare“ znači služiti. Kao što ministri u državi služe na dobro svih građana tako je i ministrant službenik oltara. On je sudionik bogoslužja. Župna zajednica te izabire i prihvaća između mnogo dječaka ili djevojčica. Budi stoga ponosan i radostan jer si pozvan na tako uzvišenu službu.

Bogoslužje je posebno slavlje u čast samome Bogu. Biti u neposrednoj blizini Božjoj nije samo posebna čast nego je to i odgovornost. Svi veliki ljudi u povijesti spasenja, kao što su proroci i sveci, svoju su službu shvaćali kao veliko zauzimanje za Božju stvar.

Sveta misa je najuzvišenija molitva koju vjernici mogu prinijeti Bogu. Stoga se od poslužitelja oltara očekuje posebna pozornost i sabranost. Zato pažljivo prati odvijanje obreda, moli se sabrano, dostojanstveno i pobožno se vladaj. Tvoje vladanje treba vjernike poticati na molitvu. Nikako ne bi bilo u redu da svojim ponašanjem i držanjem na bilo koji način ometaš svećenika ili vjernike.

Ministrantsko odijelo ne želi samo uljepšati tebe kao osobu, već želi obogatiti liturgiju. Lijepo odjeven ministrant, uz svečano i ozbiljno ponašanje, je ukras liturgije. Kao što brižno ukrašavamo oltar cvijećem i svijećama, tako si ti isto hvalospjev bogoslužja samom Bogu.

Kakav ministrant?

Dobrog ministranta moraju resiti i ove osobine:

1. **Revnost za slavu Božju.** Tko hoće biti ministrant ne smije ga voditi želja za isticanjem, nego iskrena nakana da doprinese uzvišenosti i ljepoti službe Božje. Sve što god radi neka bude na veću slavu Božju.
2. **Poslušnost i poniznost.** Dobar ministrant je poslušan u svemu. Spremno i bez mrgođenja prihvaća svaku obavezu.
3. **Čistoća duše.** „Na goru Gospodnju smije uzaći samo onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno“. Poslužitelj oltara mora nastojati biti svet. Zato će se ministrant čuvati svakog grijeha, a ako teže sagriješi čim prije čisti dušu u ispovijedi.
4. **Strahopočitanje.** Ne samo prema Bogu, već i prema svemu što je povezano sa službom Božjom ministrant treba osjećati najdublje štovanje. Nadasve prema Isusu u svetohraništu.
5. **Urednost i točnost.** Ako se igdje mora držati red i točnost, onda je to kod mise. Ministrant ne smije dopustiti da se na njega čeka. Svoju službu ima obavljati savjesno. Sve što je za slavu Božju mora biti za nj veliko i važno.
6. **Prijateljstvo.** Među ministrantima treba vladati duh bratske ljubavi i povezanosti. Nitko ne smije biti zapostavljen. Dobro je kada prijateljstvo iz crkve prenesemo na ulicu, u školi i u kućama. Lijepo je ako se nastavimo družiti i izvan crkvenog prostora.
7. **Marljivost.** Poslužitelji oltara moraju biti najvrijedniji učenici u školi, a napose u vjeronauku. Izvan crkve trebaju čitati vjerske knjige i časopise.

SVETA MISA

je **NE KRVNA ŽRTVA** ali i **GOZBA** u kojoj se Isus Krist pod prilikama **KRUHA** i **VINA** prikazuje svome Ocu.

- prva sv. Misa bila je na **VELIKI ČETVRTAK**
- prvi svećenici - **APOSTOLI**
- naziva se još: - **EUHARISTIJA**
- **LOMLJENJE KRUHA**

Sastoji se od 4 dijela:

1. UVODNI DIO - ulazna pjesma

- pozdrav svećenika
- pokajnički čin
- Slava (u došašću i korizmi ne)

2. SLUŽBA RIJEČI - Čitanja

- Stari zavjet (SZ)
- Novi zavjet (NZ)
- Psalam
- Evanđelje (Radosna vijest)
- **HOMILIJA** (propovijed)
- Vjeronanje
- Molitva vjernika

Služimo se riječima:

1. SVEĆENIK - pozdravlja

- naviješta
- tumači

2. PJEVAČI - predvode

- uljepšavaju gozbu

3. ČITAČI - proglašavaju BOŽJU RIJEČ

- naviještaju
- mali proroci

4. VJERNICI - slušaju

- odgovaraju
- prenose u život

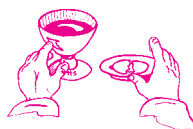

3. EUHARISTIJSKA SLUŽBA

a) PRIKAZANJE (prinos kruha, vina, vode - sebe samog)

b) PRETVORBA → pretvara se
- kruh u Isusovo tijelo
- vino i voda u Isusovu Krv

c) PRIČEST

- gozba
- hrana
- dolazim pjevajući
- vraćam se na mjesto i zahvaljujem

TO JE NAJVEĆA TAJNA NAŠE VJERE

4. ZAVRŠNI DIO

- molitva
- blagoslov (zaštita i snaga za cijeli tjedan)

BOGU HVALA

- vjernik sam koliko dolazim na NEDJELJNU SVETU MISU
- JER NEDJELJA I ZAPOVJEDANI BLAGDANI SU :
  1. DANI SUSRETA S BOGOM I BRAĆOM U VJERI
  2. DANI RADOSTI
  3. DANI ODMORA OD SVAKODNEVNIH OBVEZA
  4. DANI SVEČANOSTI
    - u odijelu
    - obiteljskom stolu
    - darivanju slobodnog vremena sebi i drugima

Euharistijsko – misno slavlje

Najznačajniji susret kršćanske zajednice jest nedjeljna misa. Isus, kao domaćin zajednice, sakuplja narod, koji sluša Njegovu riječ i Njemu na spomen slavi svetu gozbu. Nedjeljno euharistijsko slavlje jest vrhunac svih djelatnosti župne zajednice. Isus poziva sve i zato bi svi trebali u tome slavlju sudjelovati.

Euharistijsko slavlje (može se također reći: misno slavlje, misna žrtva, sveta misa) je stalni spomen na ono što je Isus učinio za nas. Svaka misa uvijek iznova uprisutnjuje za nas događaj Isusove posljednje večere s učenicima. Zbog toga se misno slavlje naziva također Gospodnjom večerom ili lomljenjem kruha. Kao što je Isus tada okupio svoje učenike u dvorani posljednje večere, tako se i mi okupljamo oko njega. To može biti i svakoga dana u tjednu.

Ako slušamo riječ Božju, ako zajedno molimo i pjevamo, ako prinosimo darove i sudjelujemo u svetoj gozbi, mi postajemo jedna zajednica. Naše zajedničko slavlje postaje znakom naše spremnosti i predanja u Božju volju. Jer Bog želi da budemo jedno, da budemo međusobno kao sestre i braća koji Boga zovu svojim Ocem. Kruh koji jedemo i vino što ga pijemo živi su znaci da je Gospodin sam naša hrana.

Kruh i vino su znak da smo mi u Kristu jedno kao što je jedan kruh zamješten od mnogo zrnja i vino načinjeno od mnogo grožđica.

U euharistijskom slavlju Bog nam želi darovati svoj mir. On nam po ovom sakramentu daruje svoje oprostjenje i tako se vezuje s nama, da mi, povezani s njim, možemo živjeti svoju svakodnevicu. Riječ Božja koju slušamo pomaže nam spoznati Božju volju i postaje smjerokazom u našem odlučivanju. Tako ovaj sakrament postaje pomoć koja nas može dnevno pratiti.

Pripravljamo se za slavlje

Kad su prvi kršćani dolazili na euharistijsko slavlje, imali su mnogostruke razloge:

- htjeli su izvršiti Kristovu zapovjed,
- htjeli su se zajedno moliti,
- htjeli su čuti riječ Božju da ih ona vodi i poučava,
- htjeli su se okrijepiti Kristovim kruhom.

Ali znamo također da su dolazili na misu i zato jer su se željeli Bogu zahvaliti. Euharistijsko slavlje na hrvatskom znači „slavlje zahvaljivanja“. Mi zahvaljujemo Bogu za njegovu veliku dobrotu. Samo onaj tko je zahvalan može sudjelovati u slavlju zahvaljivanja.

**Ministranti idu u crkvu uredno odjeveni.
Dolaze prije početka mise 10-15 minuta.**

Kada uđu u crkvu prestaje svaki razgovor. Pobožno se prekriže i pokleknu. Kroz crkvu se hoda bez žurbe.

Sakristija je dio crkve - kuće Božje. Govori se tiho i samo ono što je najpotrebnije. Svećenik, časna sestra ili stariji ministrant određuje dužnosti kod bogoslužja. Prije mise se moli zajednička molitva

Često se kaže hvala i za vrlo male i jednostavne stvari: recimo kad mama nalije tati kavu, kad mlađa osoba na vratima da prednost starijoj ili kad trgovkinja vrati kupcu sitniš. Ali za sasvim velike i prekrasne stvari obično zaboravimo zahvaliti. Jesi li ikad rekao „hvala lijepa“ zato to dobro vidiš? Što imaš dvije ruke kojima možeš pisati i crtati, svirati i plivati i još toliko drugih stvari? Što imaš roditelje koji se brinu za tebe? Zato što su ljudi izumili automobile, brodove, televizor? Zato što ima vode za pranje, kuhanje i čišćenje?

Ali nadasve zato što živiš i što si dijete Božje? Zato što će te Isus dovesti nebeskom Ocu? Vidiš da bismo zapravo za svaku minutu našega života morali zahvaljivati Bogu. Dok ideš prema crkvi da sudjeluješ na misi, mogao bi razmisliti za što bi se danas posebno trebao zahvaliti i što te sve osobito obradovalo. Ako je misa slavlje zahvaljivanja, čak štoviše gozba zahvalnosti,

onda bismo na njoj trebali sudjelovati punim i radosnim srcem.

Gozba je uvijek prilika da se čovjek veseli. I naša gozba, naše blagovanje kod kuće trebalo bi biti znak ljubavi i zahvalnosti što pripadamo jedni drugima i što imamo nešto za pojesti. Dakle, nešto slično onome što imamo u euharistijskom slavlju.

Početak mise

Dolazimo u crkvu ili za oltar s ulice ili od svojih kuća. Krist nas je pozvao na ovo slavlje. On je naš domaćin, a mi smo svi skupa njegovi gosti. Zato se tu ne može nešto ružno misliti ili govoriti o nekome s kim „sjediš za istim stolom“. Isto tako ne smijemo vrijeđati našeg domaćina ponašajući se kao da za njega i njegov poziv ni ne marimo, pa se i u njegovoj kući dalje nastavljamo igrati i natezati.

Zbog toga se na početku misnog slavlja trebamo pripremiti za taj zajednički čin i susret s Kristom. Čim počnemo pjevati **ulaznu pjesmu**, trenutak je da postanemo svjesni gdje se nalazimo. Ministranti također trebaju pjevati sa zajednicom, koja svojim pjevanjem daje naslutiti zajedništvo ovoga slavlja.

Nakon **svećenikova pozdrava**, on će nas potaknuti da razmislimo o tome kolika smo dobra riječju i djelom propustili, a što smo zla i nevaljala učinili. U pripravu na misno slavlje spada i to da jedni druge **molimo za oproštenje**. Jer, kao što Bog nama oprašta tako smo i mi dužni praštati jedan drugome.

Potom upravljamo svoju molitvu Kristu Gospodinu, našem bratu i našem kralju, prastarim zazivom: „**Gospodine, smiluj se! Kriste, smiluj se!**“ Grčki tekst, Kyrie, eleison – Kriste, eleison, kojeg i mi možemo upotrijebiti, podsjeća nas da je to časna i prastara praksa kršćanske zajednice. Ali ti možeš jednako tako moliti izravno i osobno. Na primjer: „Gospodine, pozdravljam te! Kriste, radujem se što ćeš ti biti s nama! Budi nam milostiv, smiluj nam se i pomози nam da ovaj susret časno i dostojno proslavimo!“

Nakon toga hvalimo i **slavimo Boga** anđeoskom pjesmom iz božićnog evanđelja: „Slava Bogu na visini“ ili kojom drugom prikladnom pjesmom.

Zatim svećenik poziva zajednicu na molitvu: „Pomolimo se!“ Ostajemo u kratkoj šutnji neposredno prije zborne molitve, koju predvodi svećenik. Kad svećenik u ovoj molitvi izriče Bogu prošnje Crkve, on to čini u ime cijele zajednice. Tu istu molitvu zajednica podkrepljuje i zaključuje svojim svjesnim „Amen“, što znači: da, tako neka bude; darovao nam to Bog po Kristu, našem Gospodinu.

Zbornom molitvom, prvom molitvom koju svećenik glasno izgovara ili pjeva u ime skupa, završava uvodni obred ili uvodni dio misnoga slavlja.

Služba riječi

Sada svi sjedaju i slijedi služba Riječi. Pročitat će se **liturgijska čitanja i evanđelje**. Potom ćemo poslušati tumačenje ili propovijed. Sjedimo, jer sjedeći možemo bolje slušati. Svi imaju uši, ali ne „čuju“ svi. Vjerojatno si i ti sam sebe koji puta uhvatio da doduše nešto slušaš, ali zapravo ne čuješ. Slušanje se može uvježbati. Zato je vrlo važno da smo iznutra i izvana mirni. Tko za vrijeme mise želi sve čuti, taj mora biti miran.

Božji govor i Božju poruku treba čuti i razumjeti srcem. U čitanjima nam on govori preko proroka i apostola. “Ne bi-

smo nikada smjeli zaboraviti zahvaliti se Bogu za njegovu Riječ, kojom usmjerava naš svagdanji kršćanski život. Ponekad je teško razumjeti biblijski govor, ali koji put ga je sasvim lako shvatiti i zapamtiti. Ako u čitanju piše: „Kao što je Bog vama oprostio tako i vi praštajte jedni drugima“, odmah ti je jasno o čemu se tu radi. Mogli bismo odgovoriti molitvom: „Zahvaljujem ti, Gospodine moj i Bože, što si mi toliko puta oprostio moje grijehove. Daj mi snage da i ja drugima uvijek mogu oprostiti.“

Pripjevnim psalom, koji slijedi nakon prvog čitanja. Koji odgovaramo na riječ Božju što smo je čuli. I kroz riječi psalma navješta nam se Božja riječ. Mi joj dajemo svoj pristanak pjevanjem zaintonirane antifone nakon svake kitice psalma. Poslije čitanja možemo također kratko ostati u šutnji i razmišljanju, u zahvaljivanju ili molitvi. Sviranje orgulja može nam olakšati osobnu molitvu.

Potom svećenik uzima knjigu evanđelja, duboko se nakloni ispred oltara i moli: „Svemogući Bože, očisti mi srce i usne da mogu dostojno navijestiti tvoju svetu Blagu vijest.“ Ministranti uzimaju svijećnjake – u ovom trenutku može se staviti i tamjan u kadionicu – a potom idu prema stalku (ambonu) odakle će se navijestiti i evanđelje. Onaj koji nam sada govori i jest Isus Krist.

Zajednica radosno pozdravlja Krista starodrevnim poklikom „Aleluja“ što znači: Hvalite Gospodina! Ovaj Aleluja –

poklik može se proširiti retkom, koji se obično uzima iz evanđeoskog teksta. Nadasve je važno da cijela zajednica pjeva „Aleluju“ i tim kliktajem radosno pozdravi onoga koji će nam sada govoriti. Zbog toga svi ustaju. Kao što se dižemo kad nam se obrati osoba koju poštujemo, tako s još većim poštovanjem stojimo pred Gospodinom i njegovom Riječju.

Propovijed koja slijedi nakon evanđelja, jest ta ista Božja riječ izgovorena ljudskom riječju. Svećenik nam tumači riječ Pisma. U šutnji poslije propovijedi još malo o njoj razmišljamo, a onda svi zajedno govorimo ili pjevamo ispovijest vjere. Kad kažemo: „Vjerujem“ to znači mnogo više od obične riječi. „Vjerujem u Boga Oca“ i: „Vjerujem u Isusa Krista, Sina njegova“ i: „Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku“, to znači: želim uvijek pripadati Bogu i njegovu Sinu Isusu Kristu i svetoj, katoličkoj Crkvi; želim Boga uvijek ljubiti, Isusa nasljedovati, njemu zahvaljivati i potpunoma njemu pripadati.

Na kraju službe Riječi moli se sveopća ili vjernička molitva. Molimo za papu, biskupe, župnike, kapelane; molimo za cijelu Crkvu, za svoju domovinu, za svoju župu. Molimo za naše obitelji, za bolesne, za pokojne. Molimo za mir, sreću i slobodu svih ljudi. Molimo za jedinstvo vjere i za obraćenje grešnika.

„Sveopća ili vjernička molitva“ je prekrasan oblik molitve. Pojedine zazive što ih u ime zajednice predmoli čitač ili koji drugi član zajednice, svi podkrepljuju s „molimo te, usliši nas!“ ili nekim drugim, sličnim zazivom. Vjernička molitva ima svoje mjesto ne samo u misi, nego i posvuda gdje se zajedno ili čak sasvim privatno moli.

Euharistijska služba

Prinošenje darova

Sada se stol pripravlja za gozbu. Darovi (kruh i vino) donose se i stavljaju na oltar. *Priprava darova*, kako se naziva ovaj dio slavlja, služi zapravo pripremanju euharistijskog slavlja u užem smislu riječi.

Za to vrijeme nekoliko ministranata ili drugih članova zajednice odlazi s košaricama za prikupljanje milostinje kroz crkvu i sakuplja novčane darove. Kada smo pozvani na

gozbu onda obično sa sobom ponesemo i neki dar. Želimo drugoga obradovati i to izražavamo darom kao vanjskim znakom. Tako je to bilo već u prvoj Crkvi. Na misu su donosili kruh i vino, ali i mnoštvo drugih stvari koje bi nakon mise dijelili najpotrebnijima. „Sve im bijaše zajedničko.“

Nitko u kršćanskoj zajednici ne bi smio trpjeti oskudicu, nitko ne bi smio biti zaboravljen. Zato se uvijek u ovom dijelu službe Božje sakupljaju milodari. Novčani prilozima upotrebljavaju se ili za potrebe Crkve ili za neke druge oglašene potrebe. I na taj način ispunjamo Isusovu zapovijed: „Što god ste učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili.“ Kada u misi donosimo svoje darove, mi u isto vrijeme prinosimo na oltar i nas same. Taj dar treba biti znakom da sebe i sve što posjedujemo darivamo Bogu.

Svećenik podiže kruh i vino te moli Boga, našeg Oca, da primi ove plodove zemlje i rada ruku čovječjih, te da nam ih ponovno da kao tijelo i krv Kristovu.

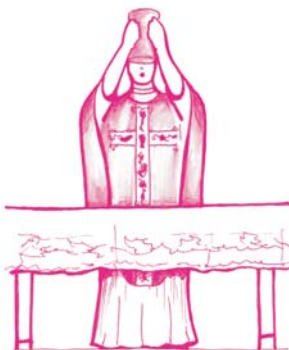
Za vrijeme prinosa darova mogli bismo u tišini moliti: „Po ovim darovima prinosimo ti Gospodine, nas same i sve što posjedujemo.“

Krist će nam se sam darovati u darovima kruha i vina. On će se nastaniti u našoj svakidašnjici i pripadat će našem životu kao svagdanji kruh kojega jedemo. Upravo ovaj „svakodnevni“ znak Kristove prisutnosti, želi biti izraz njegova bezgranična predanja što ga je pokazao na križu. Darovna molitva jest zaključak euharistijske priprave.

Žrtvujemo zajedno s Kristom

U središtu euharistijskog slavlja nalazi se velika hvalidbena molitva, euharistijska molitva. Ona započinje dijalogom između svećenika i zajednice. Nakon što svećenik izmoli predslavlje, svi nazočni pjevaju „Svet, svet, svet“.

U sredini velike euharistijske molitve svećenik izgovara riječi što ih je Isus izgovorio na posljednjoj večeri. Ova velika hvalbena molitva sjeća na Isusovu žrtvu, u kojoj je kao Sin Božji sama sebe žrtvovao za nas. Kao što je on vršio volju Očevu, to isto trebamo činiti i mi koji se uključujemo u njegovu žrtvu. Upravo nam se zbog toga u ovoj molitvi neprestano stavlja pred oči Isusov život i djelovanje i – kao vrhunac – njegova smrt i uskrsnuće.

Međutim, ovo slavlje nije samo spomen i simbol. Posredstvom ljudskih čina, sam Krist je uvijek tu na djelu. Svećenik je njegovo „sredstvo“, preko kojega on djeluje. U svakom misnom slavlju Isus je sam onaj koji kaže: „Ovo je tijelo moje!“ Čujemo da je Isus tu. Bog je među nama prisutan. Kao što on može pretvoriti kruh i vino u tijelo i krv Kristovu, tako on preobražava i nas služeći se našim predanjem. Pa ipak, nije to sve lako shvatiti. No, kad pomislimo na Isusove učenike, ni njima nije bilo lakše nego nama shvatiti to što se dogodilo kod večere Gospodnje. Uvijek je to „tajna vjere“.

Tako je Isus sam odredio da gozba bude znak njegove prisutnosti. Kad god je slavimo, mi navještamo njegovu smrt i uskrsnuće dok on ponovno ne dođe.

Uvijek, dakle, kada dolazimo k stolu Gospodnjem, trebale bi Isusove misli, njegov duh, njegova snaga i njegova ljubav naći prostora u našim srcima.

Naš životni prostor je naša svagdašnjica; susreti s ljudima u našoj obitelji, u školi i kasnije na radnom mjestu. Tu posvuda želi Isus preko nas biti prisutan.

Zajedničkim „Amen“ na kraju euharistijske molitve mi Isusu dajemo svoj pristanak. Potom svi skupa molimo Očenaš molitvu koju je Isus naučio svoje učenike.

Malo kasnije će svećenik reći vjernicima: „Mir Gospodnji bio vazda s vama“, „Pružite mir jedni drugima!“ Možda stojiš pored nekoga koga baš posebno ne voliš. Ali možda i pored tebe stoji netko kome se ti ne sviđaš. Pružite ipak jedan drugome ruku! Podnosite se! Volite se! Svi smo mi ipak na isti način gosti za Gospodnjim stolom.

Za taj mir i pomirenje molimo pod svakom misom. Pritom se ne misli samo na svjetski (vanjski) mir koji bi nas trebao očuvati od ratnih strahota, nego prije svega na mir srca. Zato zazivamo Krista, žrtvenog Jaganjca: „Jaganjče Božji...“ daruj nam svoj mir.“ Ovaj misni dio naziva se prema početnim riječima Jaganjče Božji.

Primamo Krista

Svećenik lomi svetu hostiju kao znak da se Gospodin, koji se predao za sve nas, sada dijeli svima koji su došli za njegov stol. To je sveti kruh, to je sam Isus Krist, to je znak njegova vječnog prijateljstva. Kao što nam je komad kruha nužno potreban za život isto tako ne možemo živjeti bez Isusa i njegovog prijateljstva. To će prijateljstvo za nas postati nova stvarnost u svakoj misi.

U šutnji poslije svete pričesti još se jednom možeš sjetiti što si za vrijeme službe Božje čuo i što si molio. Možeš i sam moliti za ljude s kojima živiš, za međusobnu ljubav svojih susjeda i svih onih s kojima dolaziš u dodir. Možeš zahvaliti Gospodinu što je došao k tebi.

S Kristom idemo u život

Jednom je Isus poveo sa sobom Petra, Ivana i Jakova na brdo Tabor. Tamo se pred njima preobrazio. Njegovo je lice sjalo poput sunca, a odjeća mu bijaše bijela kao snijeg. Petar je uskliknuo: „Gospodine, dobro nam je ovdje. Napraviti ćemo tri sjenice i ostati tu!“

Na sličan se način Gospodin preobražava i pod svetom misom, iako mi ne možemo svojim očima vidjeti njegovu ljepotu i slavu. I mi bismo mogli kazati: „Kako je ovo lijepo! Kako je dobro biti zajedno! Želimo ostati ovdje kod tebe!“

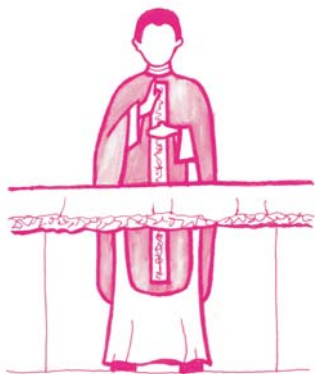
Ali naprotiv! Svećenik neće na koncu mise reći: „Ostanite ovdje!“, nego „Idite!“ Moramo ići na ulice, na igrališta, u kuće, našim roditeljima, našoj braći i sestrama, djeci, s kojom se igramo svaki dan, u školu, na odmor, na putovanja. Međutim, svećenik ne kaže jednostavno „Idite!“, nego: „Idite u miru!“ Isus nam je darovao svoj mir kad smo s njime sjedili za svetim stolom i primili njegovo sveto tijelo, koje je on iz ljubavi predao za nas. U njegovom miru, u njegovoj ljubavi polazimo u svoj radni dan. Lijepo je živjeti u ljubavi i u Božjem miru.

„Idite u miru!“ ne znači samo: vi imate Božji mir. To još više znači: dajte dalje Božji mir! Nosite posvuda Božju ljubav i mir! Budite sa svima u miru. Nosite mir tako gdje je svađa!

Na koncu misnog slavlja svećenik nam zato podjeljuje Božji blagoslov:

„Blagoslovio vas svemogućí Bog: Otac, Sin i Duh Sveti.“ Mi odgovaramo: „Bogu hvala!“ To znači: Da! Hvala! Posvuda ćemo nositi mir Božji! Tako ćemo se ljubiti da svi ljudi vide da smo mi Kristovi učenici! Sve ove riječi mogli bismo sažeti u jednu rečenicu: „Tako neka bude!“, odnosno u jednu riječ: „Amen!“

Liturgijsko držanje

Za vrijeme bogoslužja treba se držati neusiljeno i prirodno. U svakom slučaju valja izbjegavati sve što bi druge moglo smetati ili rastresati. Budući da se naše služenje odvija u oltarskom prostoru na očigled svima, pokreti nam trebaju biti odmjereni, zajednički i lijepi.

Postoje liturgijska držanja koja na poseban način odgovaraju bogoslužnim činima. To su geste i pokreti koji žele izraziti poštovanje svetog događanja.

Naklon

Naklon je znak poštovanja. Ja častim Boga i zato se naklanjam pred njim. Stopala su jedno uz drugo, a glavu naklonim prema dolje.

Postoji veliki i mali naklon. Naklon glavom je predviđen kada se predaju različiti predmeti. Dublji naklon jest pozdrav oltaru ili kojem svecu pred njegovim kipom.

Poklon

Poklon želi izraziti moju malenkost pred Bogom, koji je jedini Gospodin. Ja sam njegov sluga, a on je Svemoćni i Svevišnji. Tko je ponizan i svjestan svoje malenkosti pred Bogom, prigiba svoje tijelo i poklonom. On tada poklekne i kao da kaže: Ti si Bože velik, a ja sam tako malen, tvoj sluga.“

Mjesto poklona jest na početku i na kraju bogoslužja, pri ulasku i izlasku iz crkve. I svaki puta kad prolazimo pored tabernakula, pokleknut ćemo pred Kristovom prisutnošću u euharistiji. Kod svakog poklona morali bismo biti svjesni

onoga što on izražava. Možeš pri tome izmoliti i kratku molitvu: „Gospodine, Bože, ti si moj Gospodin, a ja sam tvoj sluga. Ti si Svevišnji, ja ti se klanjam.“ Možeš misliti i na Isusove riječi: „Tko se sam ponizi, bit će uzvišen“.

Kod poklona treba pripaziti na slijedeće: poklekni tek nakon što si dolično stao, tj. kad su ti stopala jedno pored drugog. Poklon koji se želi načiniti dok je čovjek u brzom hodu, neće lijepo izgledati. Oči trebaju biti usmjerene na ono čemu se klanjaš: tabernakul ili pokaznica. Moraš pripaziti da ti gornji dio tijela ostane uspravan. Desno koljeno dotiče pod negdje u ravnini s lijevom petom.

Stajanje - stojeći mogu moliti

To je položaj koji označava spremnost: „Spreman sam ići za tobom kamo god me zoveš.“ Pri tom se radi o budnosti, pažnji, poštovanju, spremnosti da se prihvati određeni zadatak ili obavljanje određene službe.

Kad stojimo za vrijeme službe Božje, npr. na početku, to onda znači spremni smo, daj da počnemo. Ili za vrijeme čitanja evanđelja: Gospodin govori. Poslušajmo pažljivo. On nam navješta Radosnu vijest i šalje nas. Trebamo biti pripravnici. Možeš misliti i na to da smo po krštenju suukršli s Kristom. Gospodin nas je digao iz prašine i uspravio na noge. Zato stojmo pred njim uspravni, iskažimo mu svoju hvalu i zahvalu, govorimo s njime i primimo njegov blagoslov.

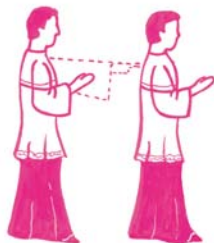
Sjedenje

Sjedenje je položaj mirovanja, meditiranja. Tko mirno sjedi, znači da ima vremena. On sabire svoje snage i misli. Tako je to i u bogoslužju. Dok sjedimo, nadvijeni smo nad sebe same, sabrani smo kao da smo u nekoj mirnoj sobi, daleko od svega što bi nas moglo rastresti. To je stav osobe koja motri, koja je tu dušom i tijelom, koja se sva pretvorila u oko i uho.

Sjedenje je stav spremnog oslušivanja.

Hodanje

Na putu smo k Bogu. Idemo mu u susret. Dok hodaš bogoslužnim prostorom, moraš pripaziti da u njemu sačuvaš mir. Hodanje u dvoje ili u grupi zahtijeva i posebnu vježbu. Ne smiješ ići ni prebrzo ni presporo. S partnerom moraš ići ukorak, u redu jedan iza drugog, po sredini prolaza itd.

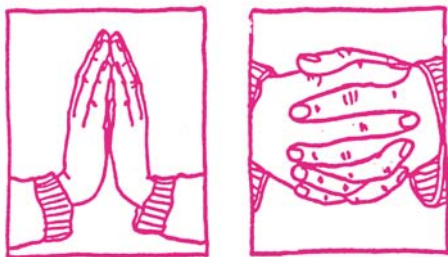
Sklapanje ruku

Ruke su oličjenje našeg ljudskog djelovanja i našeg nemira koji nas goni od rano jutro do kasne večeri. Kada sklapamo ruke, mi želimo reći neka posao počiva, neka zašuti i svagdanja buka koja rastresa. Želimo pribitati svoje misli i vratiti se k sebi. To znači: koncentrirati se. Kad sklopiš ruke, to je kao da si cijelo svoje biće skupio da budeš pri sebi. Ništa te više ne smije rastresati kad otpočneš svoj razgovor s Bogom koji prebiva u tvom srcu.

Sklopljene ruke žele još nešto pokazati. Novozaređeni svećenik na kraju obreda svećeničkog ređenja kleči pred biskupom i stavlja svoje sklopljene ruke u biskupove. To je znak poslušnosti koju mu obećava. Tako i mi svoje sklopljene ruke stavljamo u Božje, u znak naše predanosti.

Molitva raširenih rukama

Svećenik više puta u misi moli raširenih rukama. Ova je dojmљiva gesta poznata od davnih vremena kao izraz nutarnje molitve. Pojasnit će nam to jedna slika iz Mojsijeva života. Dok se Mojsije s uzdignutim rukama molio Bogu izraelski je narod pobjeđivao u borbi protiv Amalečana. Ali dok su mu ruke bile spuštene, već su neprijatelji njegova naroda bili nadmoćniji.

Ako još dalje razmišljamo o ovom molitvenom stavu, sjetit ćemo se i slike Raspetoga Krista čije su ruke bile raširene u znak njegova predanja.

Znak križa

Svaki blagoslov dolazi od Krista, čiji je simbol križ. Križanje kod blagoslova znači da se želimo naprosto obući u Krista, da on prožme i ispuni naše biće, naše misli, naše čine i osjećaje.

Kada se za vrijeme misnog slavlja počine čitati evanđelje, palcem upisujemo križ na čelo, usta i prsa. U ovom trenutku dok nam sam Krist govori, mi želimo reći: Pogledaj, mi pripadamo tebi, tvoj znak nosimo na svom čelu. Otvori nam osjetila da uzmožemo čuti tvoju riječ, da srcem uvjerujemo i da je zasvjedočimo riječju i djelom. Kod ovog znaka križa također možemo moliti: "Pomozi mi da tvoje evanđelje razumom prihvatim, ustima ispovjedam i u srcu čuvam".

Ljubljenje oltara

Svećenik ljubi oltar na početku i na kraju mise. Jednom je netko zapitao dijete što znači to ljubljenje oltara. Ono je odgovorilo: „Svećenik želi pohvaliti oltar.“ Jednostavna riječ „pohvaliti“ kaže upravo ono što se želi izraziti ljubljenjem oltara. Svećenikova gesta želi reći: „Na svijetu postoji puno stolova oko kojih se okupljaju obitelji na objed. Svi su oni dobri. Ali među njima postoji jedan kojeg treba hvaliti više od svih drugih: stol Gospodnji! Stol na kojem nam Gospodin uvijek iznova pripravlja i nudi svoju otajstvenu žrtvenu gozbu.“ Kada bi hodočasnici u Svetu zemlju, nakon dugog putovanja brodom stigli na obalu Palestine, od radosti bi kleknuli i poljubili zemlju.

Tim lijepim običajem htjeli su kazati isto što i svećenik želi izreći ljubljenjem oltara. Htjeli su ovu zemlju pohvaliti, odnosno počastiti. Htjeli su reći: postoji puno zemalja na

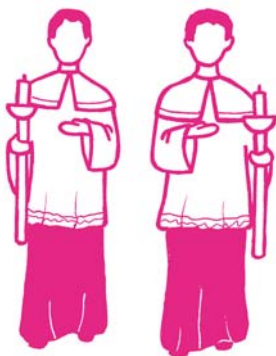
svijetu i sve su vrijedne čašćenja, jer su sve izišle iz ruku Gospodnjih. Ali postoji samo jedna Sveta zemlja, zamlja kojom su hodale noge Otkupiteljeve.

Poljubac knjizi evanđelja

Ljubljenje je povezano s dragošću. Majka cjeliva tvoju malu sestricu, koji put i tebe, jer vas voli; zaručnik cjeliva zaručnicu jer je ljubi. Tako i ljubljenje knjige ima nešto s ljubavlju, samo što moramo malo dublje razmisliti o tome kakva je to knjiga koju svećenik ljubi.

Veliki crkveni naučitelj sv. Augustin rekao je jednom da je Biblija pismo što ga je sam Bog s neba napisao da nas utješi u našem zemaljskom putovanju.

Kad svećenik poljubi knjigu evanđelja, on ne izražava ljubav listovima ili slovima knjige, nego nebeskom „pošiljaocu“ koji nam je napisao to pismo i sadržaju koji nam je napisao da nas obodri dok hodimo ovom zemljom. Ova knjiga nije radost samo svećeniku, jer nebesko pismo nije upravljeno samo njemu nego svima nama. Upravo se zbog toga iz te knjige čita kod svake mise. Kad se već kod nas ne može uvesti da svi ljube tu knjigu, svakako bismo svi trebali misliti na ono što izražava svećenik dok cjeliva knjigu. Hvala Bogu da među tolikim milijunima knjiga imamo ovu knjigu u kojoj Bog uvijek nalazi riječi za nas. Da imamo pismo nebeskog Oca svojoj djeci koja su još uvijek na putu.

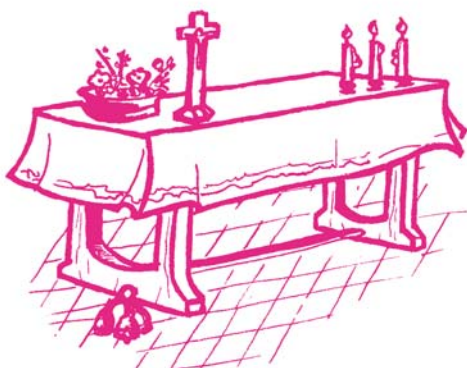
Bogoslužni predmeti i odjeća

Kad u obitelji nešto slavite, majka postavi na stol najljepše posude koje ima, ukrasi stan cvijećem, prekrije stol najljepšim stolnjakom, stavi vazu i možda upali svijeću.

Slično se događa i kod mise. Crkva želi pokazati da se tu ne radi o nečem svagdanjem, nego o nečemu što je za nju najvrednije. U crkvi se upotrebljava posebni pribor i odjeća. Postoje zato i određeni propisi kako treba izgledati taj pribor i kako urediti crkvu. Dobro je da i ministranti nešto o tome znaju.

Oltar i njegov pribor

Oko oltara se okupljaju vjernici da bi proslavili euharistiju. Križ ukazuje na prisutnost Kristove žrtve. On se uvijek nalazi ili na zidu da ga sva zajednica može dobro vidjeti ili pored oltara kao **procesionalni križ**. **Tabernakul** svetohranište služi za čuvanje Presvete euharistije. On se nalazi ili na zidu iza glavnog oltara ili negdje sa strane. Pokraj taber-

nakula u oltarskom prostoru se nalazi „**vječno svjetlo**“, svjetiljka koja uvijek gori u znak stalne Kristove sakramentalne prisutnosti. U tabernakulu se nalazi posude u kojem se čuvaju hostije. U jednoj maloj posudici, kustodiji čuva se velika hostija za izlaganje u monstranci pokaznici. Pokaznica služi za pokazivanje izloženog Presvetog oltarskog sakramenta za vrijeme blagoslova ili drugih oblika pobožnosti. Radi se o bogato ukrašenoj, u obliku sunca napravljenoj posudi, koja u sredini ima prozorčić, koji se može otvoriti. Unutra je držač u obliku polumjeseca, u koji se stavlja velika hostija.

U **piksi** se čuvaju hostije koje se nose bolesnicima. To je jedna vrsta kutijice s poklopčićem, u koju se može staviti više hostija.

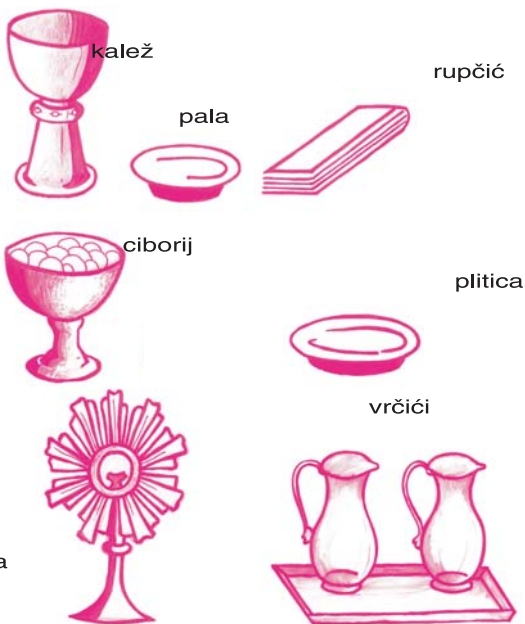
Cvijeće spada u oltarski ukras. Osim njega tu su i **svijeće**. One mogu kao i križ stajati na oltaru ili pored njega. Označavaju Krista uskrsloga i znak su svečanog slavlja. Za svaku misu moraju biti upaljene najmanje dvije svijeće. Svijeće koje ne gore ili treba ukloniti ili također zapaliti.

Oltar se prekriva oltarskim **prekrivačem**. To je jedna vrsta stolnjaka, koji se na Veliki četvrtak skida u znak žalosti.

Uz **kalež**, posudu za hostije i **vrčice za vino** i vodu upotrebljavaju se i neki platneni rupčići koje moraš i ti poznavati kako bi ih mogao pravilno dodati. **Korporal - tjelesnik** jest više puta presavijeno platno koje se razastre na oltar kod prinosa darova. Radi se o bijelom platnu na kojem se, zbog načina presavijanja, vidi devet kvadratnih polja. Na njemu se, nakon prinosa darova, nalaze posude s hostijama i kalež. **Pala** služi kao poklopac za kalež. **Lavabo-rupčić** kojim svećenik briše ruke nakon pranja, često se miješa s **kaležnjakom** purifikatorijem koji stoji pored kaleža te služi za brisanje i čišćenje kaleža.

Od pribora što ga ministrant u pojedinim situacijama mora nositi i pridržati sigurno poznaš *škropionicu* sa **škropilo i kadionicu s lađicom** u kojoj se nalaze zrnca tamjana.

Kod blagoslova svećenik ono što blagoslivlje polijeva blagoslovljenom vodom. Ta gesta znači da blagoslovljena stvar sada treba biti znak Božjeg djelovanja. U tom smislu se blagoslivlje križeve koji će se držati u kućama, krunice, svijeće i slike te zaručničko prstenje. Mogu se blagoslivljati kuće i stanovi, pa čak i prijevozna sredstva. Svakim blagoslovom izričemo pohvalu Bogu i molimo za njegov blagoslov. Blagoslivljanje predmeta koji se upotrebljavaju u svakodnevnom životu potiče kršćane na radosnu vjeru punu pouzdanja.

lađica

škropionica

kadionica

Osobe se također polijeva blagoslovljenom vodom. To podsjeća na krštenje i na vodu koja čisti. Znakom blagoslovljene vode osoba koja vjeruje može se očistiti od grijeha. „Operi me Gospodine od moje krivnje i od grijeha me moga očisti.“

Kadionicu nose ministranti na upotrebu svećeniku. Njoj pripada lađica iz koje se uzimaju zrnca tamjana i stavljaju na užareni ugljen u kadionicu.

O tome se govori već u psalmima: „Nek mi se uzdigne molitva kao kad pred lice tvoje“. Mudraci su donijeli Isusu zlato, tamjan i dragocjenu pomast smirnu. Time su mu iskazali štovanje kao kralju, Bogu i velikom svećeniku. Tamjan je znak bogočašćenja. Kada se tamjan upotrebljava u liturgiji, onda to ima sljedeće značenje:

Pri svečanom ophodu upotreba tamjana znači: ulazimo u kuću Gospodnju koja je kuća molitve. Nek se naša molitva poput kâda uzdigne Bogu i neka mu bude mila. Kada se obilazi oko oltara kadeći ga, to znači: ovaj oltar je postavljen na

službu Velikog svećenika. Neka se sviđi Bogu ono što se ovdje prinosi.

Kađenjem evanđelja daje se do znanja da ono sadrži riječ Božju u kojoj mi vjernici prepoznamo Isusovu prisutnost. A tamjan znači da je riječ Božja za nas „dragocjeni kad“, to jest blagoslov.

Svećenika se kadi, jer svojom službom predstavlja Krista, Velikog svećenika. Skupljenu zajednicu se kadi kao znak da su svi krštenici „svećenički narod Božji“, braća Kristova. Oni su ovlaštene i osposobljeni na poseban način sudjelovati u Kristovoj žrtvi, koja se Bogu sviđa kao kâd što se uzdiže Bogu na čast.

Tamjan se upotrebljava i za vrijeme sprovoda da bi se okadilo mrtvo tijelo. Time se želi pokazati da je i umrlo „prebivalište“ djece Božje dostojno časti.

Sigurno ti je poznato značenje **oltarskog zvonca**, kao i **crkvenih zvona**. Svojim zvukom ona žele označiti da počinje nešto što je dostojno posebnog navještaja. Zbog toga i u našem vremenu kada svi imamo satove, zvona i dalje trebaju pozivati na službu Božju. Susret, na čiji početak ona upozoravaju, i dalje ostaje nešto posebno.

U crkvenom se prostoru, uz poneki ukras i ono o čemu je na početku bilo riječi, nalaze i mnoge svijeće. Tako npr. imamo takozvane „apostolske svjećnjake“ kojih stoji po šest na svakoj strani crkvene lađe označavajući mjesto koje je biskup kod posvete crkve pomazao uljem.

U mnogim je crkvama ispred Marijine slike napravljen veliki stalak, na koji se mogu staviti svijeće. Goruća svijeća je poput trajne i žive molitve. Oduvijek je bilo i bit će vjernika koji će se u jednom mirnijem razdoblju dana uputiti prema crkvi ili kapelici da se pomole Mariji, Majci Božjoj i iznesu joj potrebu svoga srca. Često bi tu ostali dugo vremena samo da ne moraju na posao. Zato upale svijeću i kao da joj žele reći: "Ostani tu umjesto mene cijeli dan i moli."

Liturgijska odjeća i njezine boje

Za vrijeme sv. mise svećenik nosi slijedeću odjeću:

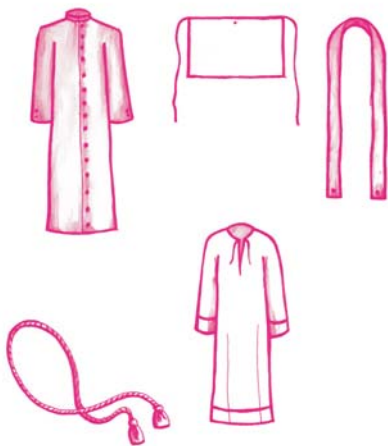
1. **Oplećak**. To je pravokutno laneno platno s vrpcama, pomoću kojih ga svećenik stavlja na sebe.

2. **Alba** je dugi odjevni predmet poput košulje, koji seže do gležnjeva. Ona potpuno obavija svećenika te podsjeća na kršteničku haljinu.

3. **Cingulum** jest dvostruki pas koji služi za vezanje albe.

4. **Štola** je duži uski komad posebno sašivenog platna koji se stavlja preko ramena i znak je svećeničke službe. Đakon je stavlja nešto drukčije nego svećenik.

5. **Misnica** je misni odjevni predmet koji se kao i štola izrađuje u različitim bojama, ovisno o vremenu crkvene godine. Danas svećenici mogu koncelebrirati sv. misu samo u albi i štoli, dakle, bez misnice. Izrađuju se također i posebne albe, na koje se ne oblači misnica.

Slijedeću odjeću svećenik nosi za vrijeme podjeljivanja sakramenata ili kod službe Riječi:

- a) **Talar reverenda ili habit.** To je duga crna haljina.
- b) **Roketa** je bijeli, obično ukrašeni odjevni predmet, s dosta velikim otvorom oko vrata. Podsjeća na kršteničku haljinu.

c) Kod svečanih blagoslova svećenik nosi **pluvijal** ili **plašt**. To je dugi ogrtač koji se nosi i kod procesija. Latinskom riječju pluvijal, što znači kišna kabanica, naznačava se jedna druga namjena plašta, naime, da je to liturgijska odjeća za bogoslužje na otvorenom.

d) **Velum** je komad podužeg krasno izvezenog platna koji upotrebljava svećenik kod svečanog blagoslova Presvetim.

Ministrantska odijela su u biti načinjena od dva dijela svećeničke odjeća. Roketa i suknja u boji liturgijske godine, koja je zapravo iz praktičnih razloga, prepolovljeni talar. Suknja može biti različite dužine i ima na sebi uprte. Mini-

strantska roketa je malo jednostavnija od svećeničke, ali ima isti izrez.

Novije ministrantska odijela su puno jednostavnija. Obično se sastoje od duge bijele haljine koja se veže pojasom različite boje, prema liturgijskoj godini.

Liturgijske boje

Bijela boja je znak radosti, jasnoće i čistoće. Liturgijsko ruho je u bijeloj boji na blagdane Gospodnje, Majke Božje, anđela i svetih ispovjedalaca.

Crvena boja je boja ljubavi, vatre, krvi, života, snage i Duha. Ona se pojavljuje na Cvjetnicu, Veliki petak, na Duhove i na blagdane mučenika.

Zelena je boja radosnog iščekivanja i plodnosti. Ona se upotrebljava nedjeljama „kroz godinu“.

Ljubičasta je pokornička boja. Ona dolazi do izražaja u vrijeme došašća i korizme. Također se može uzeti u misama za pokojne i slavlju sprovoda.

Liturgijske knjige

U svakoj se misi navješćuje riječ Božja. Zato je **Biblija**, Stari i Novi zavjet, najvažnija od svih knjiga kojima se u misi služimo da bismo svi bolje razumjeli što Bog od nas očekuje. Biblija se još naziva i Svetim pismom, Evandeljem, Radosnom viješću, Blagom viješću, itd.

Kao što je Bog svojom riječju pozvao svijet u postojanje, tako se i propovijedanjem riječi Božje događa spasenje, pomirenje i život. Riječ Božja ne daje nam samo informaciju (npr. o Isusu iz Nazareta), nego u Riječi sam Isus dolazi k nama, ispunja nas i postaje vidljiv. Riječ Božja i Presveti oltarski sakrament jesu dvije stvarne mogućnosti susreta s Isusom i nebeskim Ocem.

Knjiga misnih čitanja – lekcionar

Riječ Svetog pisma navješćuje se čitanjem iz Starog i Novog zavjeta – apostolskih poslanica ili Djela apostolskih – te čitanjem evanđelja kao neposrednog Isusova navješćaja. Izbor ovih čitanja i njihov raspored prema nedjeljama i blagdanima slijedi određeni redoslijed. Nedjeljna čitanja se izmjenjuju u razdoblju od 3 godine, a svagdanja kroz 2 godine. Onda se počinju iznova ponavljati. Ovo trogodište nedjeljnih čitanja naziva se *A*, *B*, i *C*, a niz svagdanjih čitanja *I* i *II*.

Za navješćanje riječi Božje pod misom postoje određeni prijevodi Biblije, koja je izvorno pisana na hebrejskom i grčkom jeziku. Ova prevedena čitanja tiskana su prema rasporedu (redu čitanja) u *lekcionaru*, kojim se čitač i svećenik služe za vrijeme misnog slavlja. Iz praktičnih razloga lekcionar je podijeljen u nekoliko svezaka. Tako imamo tri sveska nedjeljnih čitanja (*A*, *B*, *C*), tri sveska svagdanjih čitanja, gdje su prva (neparna) i druga (parna) godina označene trokutićem *s* ili rombićem *u*, zatim svezak „Svetačka čitanja“, „Prigodna i zavjetna čitanja“, „Mise i čitanja Blažene Djevice Marija“ i posebni obrednik za „Sveti tjedan“.

Ako kada budeš trebao zamijeniti čitača u čitanju, onda malo prelistaj lekcionar da vidiš kako su čitanja i evanđelja popraćena naslovima i nekim drugim podacima i uputama. To je sve tiskano crvenim slovima i to se ne čita. Tu se također nalaze tekstovi pripjevanih psalama i redaka uz aleluju kako bi ih se moglo lakše pjevati. Za izbor čitanja pogledaj Direktorij gdje su za svaki dan označena čitanja za pojedinu misu.

Misal

Misal je liturgijska knjiga namijenjena svećeniku kao misni priručnik. Ti se kao ministrant, čija je dužnost posluživati pri upotrebi knjiga, također moraš znati snalaziti u misalu

kako bi ga mogao u pravo vrijeme otvoriti na pravom mjestu. Rimski misa je izdan u jednom svesku velikog formata, s crvenim koricama. On sadrži sve misne tekstove osim čitanja, koja se nalaze u lekcionarima. Uz to svaka biskupija daje tiskati zasebne dodatke s misama vlastitih svetaca.

Najvažniji obrednici

Za slavlje krštenja, vjenčanja ili crkvenog sprovoda postoje osim misnih tekstova i neki posebni tekstovi koji se ne nalaze u misalu. Zato svećenik, za ta posebna bogoslužja treba i posebne liturgijske knjige koje sadrže potrebni „obred“, tj. redosljed podjeljivanja odnosno slavljenja sakramenta. Najvažnije knjige za ova bogoslužja jesu: - Red krštenja (djece) – Red vjenčanja – Red potvrde – Red bolesničkog pomazanja i skrbi za bolesne – Red pokore – Red sprovoda. Za razna blagoslivljanja i posvete postoji posebni priručnik „Blagoslovi“.

Osim toga imamo i druge obrednike, koji se malo rjeđe upotrebljavaju, kao npr. Red redovničkog zavjetovanja, Red pristupa odraslih u kršćanstvo (inicijacija), Slavlje đakonskog i svećeničkog ređenja, Sveta pričest i štovanje euharistijskog otajstva izvan mise.

Bogoslužni priručnici

Kako drugdje u svijetu, tako i kod nas postoje i razni drugi priručnici koje ministranti i vjernici ili svećenik koriste u liturgijskim slavljinama. Spomenut ćemo samo neke od brojnih. Tu je prije svega „Nedjeljni i blagdanski misal za narod. Godina ABC“. On sadrži red mise, sva čitanja, misne molitve i predslavlja te ulazne i pričesne pjesme svih nedjelja i blagdana. Donosi također obrede sakramenta i blagoslovina kao i mnoge druge molitve, pobožnosti, obrasce vjere i tekstove liturgijskih pjesama. Djeci su namijenjeni razni manji molitvenici.

Knjiga „Molitve vjernih“ donosi niz sveopćih ili vjerničkih molitava za razne prigode koje se mogu čitati u slučaju da one ne dolaze spontano iz naroda.

Služba čitača (lektora)

- Imaš veliku čast. Smiješ navijestiti riječ Božju. Pokaži da Riječ Božju naviještaš dostojno i sa strahopoštovanjem. Zato si osiguraj dovoljno vremena da se pripraviš. Ti sam moraš razumjeti tekst koji čitaš. Ako nešto ne razumiješ, na vrijeme pitaj nekoga da ti razjasni. Tekst trebaš pročitati doslovno, bez pogrešaka i smisleno.
- Za smisleno čitanje teksta pomoći će ti ova pravila:
- U rečenici naglasi onu riječ ili riječi koja ima ili imaju posebno značenje. To isto vrijedi i za glavnu rečenicu u cijelom odlomku teksta.
- Tekst nemoj čitati u jednom dahu. Iza svakog odlomka potrebno je načiniti stanku. Stanka iza točke je nešto kraća, a iza zareza sasvim kratka.
- Dok čitaš odlomke Svetog Pisma, budi svjestan da Bog želi navijestiti svoju riječ preko tebe i progovoriti okupljenoj zajednici tvojim usnama.
- Imaj strahopoštovanja pred Riječju Božjom.
- Nemoj se ponositi kako znaš čitati. Riječ Božja se ne čita kao roman ili kao kakva priča nego kao svetinja.
- Počni čitati tek kad se svi smire i pripreme za slušanje.
- Čitaj polako i dostojanstveno. Misli na to da riječi u velikom prostoru teže dopiru do slušatelja.

Čitaj razgovjetno, bez zamuckivanja i izgovaraj svako slovo.

Liturgijska godina

U bogoštovnim slavljinama tijekom jedne godine dolazi do izražaja Kristovo spasenjsko djelo: od utjelovljenja i rođenja Isusa Krista do njegove smrti i uskrsnuća, te od Duhova pa sve do iščekivanja njegova ponovnog dolaska.

Po spomen-slavljinama pojedinih otajstava Isusova života, smrti i uskrsnuća prisutan je među nama sam Isus Krist. Crkveno-liturgijski blagdani i spomendani nisu tek sjećanja na prošle događaje nego spomen-slavlja po kojima se Kristovo otajstvo uprisutnjuje i postaje djelotvornim za nas danas.

U ciklus liturgijske godine ili „godine Gospodnje“ Crkva je unijela i spomene svetaca, među kojima posebno mjesto zauzima Marija. Tako se u ovim slavljinama ne uprisutnjuje samo Isusov povjesni život i djelovanje, nego i njegovo djelovanje u svetima.

Liturgijsku godinu sačinjava božićno vrijeme sa svojom pripravom (došašće), uskršno vrijeme sa svojom pripravom (korizma), 50 dana vazmenog vremena do blagdana Duha i još 34 tjedna „kroz godinu“. Ona započinje prvom nedjeljom došašća, a završava sa subotom nakon nedjelje Krista Kralja.

1. Došašće (Advent)

Vrijeme došašća započinje nedjeljom koja je najbliža blagdanu sv. Andrije, 30. 11. tridesetom studenom, a završava božićnim bdjenjem u predvečerje Božića. Ovo je s jedne strane vrijeme pripreve za liturgijsku proslavu Kristova rođenja (utjelovljenja), a s druge strane to je ujedno i vrijeme iščekivanja njegova ponovnog dolaska na kraju vremena. U svakom slučaju to je vrijeme radosnog iščekivanja.

Vrijeme došašća u nekim je krajevima krcato običajima, koji mogu postati poticajem na oživljavanje vjere. Ministranti bi zato trebali posvetiti više pažnje nutarnjoj pripravi za Božić i možda češće nego obično sudjelovati u misnim slavljenjima – dolazeći na zornice.

U vremenu došašća nalaze se i slijedeći spomendani i blagdani svetaca:

- 4. prosinca: spomendan sv. Barbare. Običaj je da se na taj dan odsiječe trešnjina grančica i stavi u posudu s vodom, kako bi do Božića procvala.

- 6. prosinca: spomendan sv. Nikole biskupa, povezan s nikolinjskim darivanjem, na spomen ovog dobrog biskupa i prijatelja djece.

- 8. prosinca: svetkovina Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije. Ova svetkovina želi reći da je Marija od početka svoga života, od samog začeca, bila pozvana da bude Isusova majka i da ju je Bog za to obdario posebnom milošću. Stoga se u vrijeme došašća na poseban način sjećamo Marijinog pristanka „Neka mi bude po riječi tvojoj!“, kojim je ona prihvatila Božji plan s njome.

- 13. prosinca - Sv. Lucija - kada se stavlja pšenica u posude da izraste do Božića.

- 24. prosinca - Badnjak - Adam i Eva na lijepim običajima.

2. Božićno vrijeme

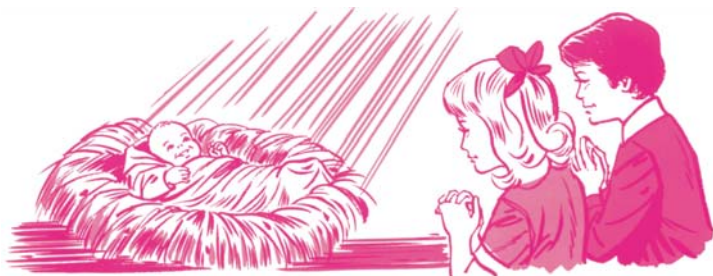
Božićno vrijeme proteže se od božićne polnočke pa do blagdana Isusovog krštenja.

Svetkovina rođenja Gospodnjega, 25. prosinca je, blagdan koji pokreće i pamet i srce čovječje, jer u njegovu središtu stoji *dar*, sam Isus Krist. Božićnoj svetkovini ne daje smisao ljudsko darivanje, nego obrnuto! Božje darivanje u Isusu Kristu potiče i na naše međusobno darivanje. Kršćani daju, jer su sami obdareni. Možemo se upitati da li smo toga svjesni, tj. da li nas onaj komu nešto poklanjamo doživljava kao posrednike Božjih darova?

Liturgija govori o daru otkupljenja. Zajednica se pak molitvom otvara tome daru da bi ga mogla primiti. I sam bi mo-

gao iskusiti nešto od toga dara ako npr. pristupiš sakramentu pomirenja ili odlučiš nekome pomoći, možda lijepom riječju ili svojim posjetom.

Božić i božićno vrijeme puni su običaja, koji su posvuda omiljeni. Običaj obilaženja i pjevanja djece „triju kraljeva“ u nekim krajevima seže sve do 15. i 16. stoljeća.

3. Korizma

Korizmeno vrijeme je razdoblje od 40 dana. Biblijski broj 40 ima simboličko značenje: 40 dana je Isus postio, 40 godina proveo je izabrani narod u pustinji, 40 dana je Mojsije ostao na Sinaju, 40 dana je Ilija putovao do gore Horeba. 40 dana korizme ili četrdesetnice jest vrijeme pokore i obraćenja, koje služi svestranoj obnovi kršćanske zajednice. To je ujedno i vrijeme neposredne priprave katekumena na primanje sakramenata inicijacije u vazmenoj noći.

Na Pepelnicu započinje vazmeno pokorničko vrijeme. U liturgiji toga dana blagoslivlje se pepeo i njime stavlja na čelo znak križa. Obredu pepeljenja pristupa svaki vjernik koji to želi u znaku spremnosti na pokoru i obraćenje. Pepeo je već u Starom zavjetu označavao spremnost na pokoru. U

isto vrijeme ovaj nas znak podsjeća na našu krhkost i ovisnost o Bogu.

Post kao vanjski znak nutarnjeg suobličenja Kristu nije ni danas zastario. On nam ujedno daje priliku za bratsku ljubav, tj. da materijalna dobra dijelimo s onima koji nemaju, osobito s gladnima. Post je ujedno i simbol odricanja od zla i prijanjanja uz dobro.

4. Veliki tjedan

Ovaj tjedan je spomen-slavlja Gospodinove muke. Kristovu muku i smrt nikada ne smijemo promatrati odvojeno od njegova uskrsnuća. To je jedan jedinstveni događaj. Zato je i u liturgiji Velikog petka prisutan bljesak uskrsne nade.

Nedjelja muke Gospodnje dobila je ime **Cvjetnica** po tome što je narod po putu kojim je Gospodin ulazio u Jeruzalem njemu u čast baca cvijeće i palmine grančice. I danas u nekim krajevima postoji običaj da mladi ili djeca pletu vijence od palminih grančica i da ih donose u crkvu.

Vrhunac liturgijske godine čini „Vazmeno trodnevlje“. Ono počinje misom Večere Gospodnje na Veliki četvrtak, a završava slavljem (vazmeno bdijenje) uskrsne noći. Što je nedjelja za tjedan, to je Uskrs za cijelu godinu. Jer Gospodin je djelo otkupljenja izveo prije svega time što je svojom smrću nadvladao našu smrt i svojim uskrsnućem obnovio naš život.

Veliki četvrtak je dan kada je Gospodin sa svojim učenicima blagovao posljednju večeru. Na taj se dan okuplja cijela zajednica da bi zajedno slavila spomen-čin Isusove zadnje večere. U nekim se mjestima u liturgiji ovoga dana obavlja i simboličko pranje nogu. Tom činu daju značenje

Isusove riječi: „Sin čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge“. Nakon mise Večere Gospodnje u crkvama se održava noćno bdjenje, kao spomen na Isusovo gorko pitanje upućeno učenicima na Maslinskoj gori: „Tako, ne mogoste jednu uru probdjeti sa mnom?“

Preporuča se da obredi **Velikog petka** započnu u 3 sata poslije podne, u vrijeme Isusove smrti. Liturgija Velikog petka nije euharistijsko slavlje, nego je po svojoj nutarnjoj strukturi posve prilagođena naravi toga dana.

Daleko važnije od božićne polnočke jeste **slavlje vazmenog bdjenja**. Ono je središte cijele liturgijske godine. To je u isto vrijeme noć bdijenja i čekanja Gospodina kao i proslave i prihvaćanja Uskrsloga. Kao noćno slavlje, ono se odvija između sunčeva zalaska i ponovnog izlaska na uskrsno jutro. To je noć u kojoj je Gospodin raskinuo grobnu tamu i unio svjetlo u tamu grijeha.

Prema značenju obreda uskrsne noći, njegovo bi slavlje trebalo biti najsvečanija i najljepša liturgija u godini. Samo se po sebi razumije da se ministranti trebaju posebno pripremiti za ovo slavlje.

Radost ovog bogoslužja treba obasjati čitavo uskrsno vrijeme, kao što ga prati i osvjetljava svjetlo uskrsne svijeće. Da bi slavlje vazmenog vremena uistinu bilo radosno i djelotvorno, potrebno se za njega i dobro pripremiti.

5. Uskrsno vrijeme

Uskrsno ili vazmeno vrijeme traje od nedjelje uskrsnuća Gospodnjeg do blagdana Duhova. Ukupno 50 dana. Broj 50 ima u Svetom pismu posebno radosno značenje. Ono posvuda označava vrijeme radosti, slavlja, jubileja. Tako i 50 dana uskrsnog vremena treba biti kao jedan jedinstveni veliki blagdan. Zbog toga se i nedjelje poslije Uskrsa (Vazma) nazivaju „vazmenim nedjeljama“.

Druga vazmena nedjelja jest „Bijela nedjelja“. Na taj su dan u starini novokršteni odlagali svoje bijele krsne haljine, koje su nosili u vazmenoj osmini.

Četrdeset dana poslije Uskrsa slavimo blagdan „**Gospodinova uzašašća**“.

Između Uzašašća i Duhova imamo devetodnevnu pripravu za taj blagdan, kada molimo „devetnicu“ u čast Duhu Svetomu.

„Pedesetnica“ je drugi naziv za Duhova, a dobila je ime po tome što se Duhovi slave 50 dana nakon Uskrsa. Na ovaj dan ostvaruje se Isusovo uskrsno obećanje o poslanju Duha. Djela apostolska izvješćuju o duhovskom događaju,

koji je u isto vrijeme značio početak „Crkve“, u kojoj je uskrsli Krist dalje prisutan po Duhu Svetome.

6. Vrijeme „kroz godinu“

Izvan božićnog i uskrsnog ciklusa (nedjelje) liturgijske godine, u njoj se nalaze još 33, odnosno 34 tjedna i nedjelje. One se nazivaju „vremenom kroz godinu“. Prva nedjelja „kroz godinu“ je uvijek blagdan Gospodinova krštenja, a posljednja blagdan Krista Kralja. Vrijeme „kroz godinu“ započinje poslije božićnog vremena, prekida se korizmom i ponovno nastavlja nakon Duhova.

U vremenu kroz godinu neke se nedjelje posebno izdvajaju. To su uglavnom Gospodnji blagdani, u kojima slavimo određena otajstva vjere, izvan dva spomenuta ciklusa.

U nedjelju poslije Duhova slavimo blagdan **Presvetoga Trojstva**, kojim ispovijedamo svoju vjeru u trojedinoga Boga. U četvrtak nakon Presvetog Trojstva slavimo „**Tijelovo**“. Veliki četvrtak kao ustanovljenje euharistije ponovno, dakle, slavimo na ovaj blagdan. Blagdan Tijelovo je stariji od procesija koje se na taj dan održavaju. Procesije su javna ispovijest vjere u stvarnu Kristovu prisutnost u Oltarskom sakramentu. Simbolika zajedničkog hoda doziva u pamet biblijsku misao i svijest o Crkvi kao Božjem narodu na putu. Zajedničko hodanje, molitva i pjevanje jesu vanjski znakovi unutarnjeg zajedništva i jedinstva vjernika u Kristu.

7. Neki posebni dani

Prve nedjelje u listopadu u mnogim se crkvama slavi „**Dan zahvalnosti za berbu i žetvu**“. Predzadnja nedjelja listopada jest „**Misijska nedjelja**“, posvećena molitvi i prikupljanju priloga za misije.

Prvog studenoga slavimo svetkovinu **Svih svetih**, kada se spominjemo svih onih „koji su nas pretekli znakom vjere“ i već postigli svoj cilj. Drugog studenog slavimo „**Dušni dan**“, kada cijela vjernička zajednica obilazi grobove svojih dragih preminulih.

Od svetačkih su se blagdana u vjerničku svijest najviše urezali marijanski blagdani. Neke smo od njih već spomenuli: 1. siječnja: „**Svetkovina svete Bogorodice Marije**“; 2. veljače: „**Svijećnica**“ ili „Prikazanje Gospodinovo“; 15. kolovoza „**Uznesenje Blažene Djevice Marije**“ ili Velika Gospa, 8. rujna **Rođenje Blažene Djevice Marije** ili Mala Gospa i konačno 8. prosinca svetkovina „**Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije**“ ili Bezgrešno.

Spomendana i blagdana ostalih svetaca ima vrlo mnogo. Zato ih ne možemo ovdje sve nabrojiti. Svatko neka si zapamti blagdane onih svetaca, čiji su mu životi poznati. Također valja pamtit i blagdane svetaca čija imena nosimo mi ili naši najbliži. Kršćani te blagdane slave kao svoje imendane.

Nedjelja ili dan Gospodnji, jest najstariji blagdan. Njegovo slavlje seže sve do „prve nedjelje“, nedjelje uskrsnuća Gospodnjega, tj. prvog dana u tjednu (nakon židovske subote). Od apostolskih vremena Crkva se okuplja na dan uskrsnuća, čita Riječ Svetoga pisma, slavi blagdan svoga otkupljenja i blaguje večeru Gospodnju. Zbog toga je zapravo Dan Gospodnji temelj i jezgra cijele liturgijske godine i drugi ga blagdani ne smiju potisnuti.

Molitve za svaki dan

Nedjelja – jutarnja

Klanjam ti se Bože moj, ljubim te svim srcem. Zahvaljujem ti što si me stvorio, pozvao me svojoj svetoj vjeri i očuvao ove noći. Prikazujem ti djela današnjega dana. Daj da budu sva po tvojoj svetoj volji i na tvoju veću slavu. Čuvaj me od grijeha i od svakog zla. Tvoja milost neka bude uvijek sa mnom i sa svima koji su mi dragi.

Anđele Božji, čuvaru moj, koga mi ja za čuvara dao dobri Bog: ti me danas čuvaj, prosvjetluj i upravljaj.

Amen.

Isus se raduje ljudima. Rado je jeo s njima, slušao ih i razgovarao s njima. U Kani im je na čudesan način darovao vino, htio je da na gozbi svi budu radosni. Isus nas poziva da se često okupljamo na njegovu gozbu, i da se kao braća i prijatelji radujemo. Isus nas poziva na gozbu koja nikada neće prestati. S njime ćemo se smjeti zauvijek radovati. Na gozbi s njegovim i našim Ocem.

Prošnje

- Daruj Crkvi svojoj jedinstvo.
- Uzdrži papu... i prosvjetli našega biskupa...
- Hrani djecu kruhom svoje milosti.
- Daj mi danas dostojno služiti kod svete mise.
- Daruj našim prijateljima sreću i blagoslov.

Za roditelje

Gospodine Isuse, ti si nježno ljubio Mariju i Josipa. Pomozi mi da ljubim svoje roditelje, da im pokažem svoju zahvalnost za ono što čine za mene. Daj im zdravlje i dug život, blagoslovi njihov rad i očuvaj ih od svake pogibelji. Molim te da naša obitelj bude odraz Nazaretske obitelji i da u njoj vlada mir i tvoja milost.

Gospodine, čuvaj nas svojom moći da ne padnemo ni u koji grijeh, već da uvijek budu pravedne naše misli i djela. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Nedjelja - večernja

Zrake dana već se gase.
Stvoritelju, čuj nam glase.
Milostivo, Bože mili,
Pogledaj nas i zakrili.

Neka bježe ružne slike,
Grešne sanje svekolike.
Zlomu duhu sapni moći,
Očuvaj nas u čistoći.

Podaj, Oče, pun miline,
I Ti, Ocu, jednak Sine.
S Duhom Svetim vjekujući,
Po sve vijeke kraljujući.

Isus Krist

I bio je Čovjek – Bog.
I dobar i drag i blag!
Kud prošla je njegova stopa
Rastao milinja sag.
I bio je čovjek – Bog
I lijep i svet i tih.
I svaka njegova riječ
Bijaše zvonak stih.

I čuva cijeli svijet
O njemu spomen čist
Bio je Čovjek, Bog i cvijet.
A zvao se Isus Krist.

Zapovijed vam novu dajem: Ljubite jedni druge; kao što sam je ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete ljubili jedni druge.

Prošnje

Obnavljaj Crkvu neprestano svojim Duhom.

Uspostavi mir i pravdu među ljudima.

Budi na pomoć svim ministrantima.

Preminulim udijeli vječni mir.

Bože, ti svome narodu daješ pastire; nek tvoj Duh probudi u Crkvi dostojne službenike oltara, te ih učini revnim i krotkim svjedocima svoga Evanđelja.

Ispit savjesti...

O Bože, daj svima kršćanima da ostave sve što se protivi tvome imenu, i da teže za tobom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ponedjeljak – jutarnja

Bože moj, novi je dan preda mnom, i ne znam što će mi on donijeti. Ipak u svemu želim da mi bude po tvojoj volji. I ovaj dan želim započeti s jednim DA za služenje Tebi.

Gospodin mi je svjetlost i spasenje:
koga da se bojim?
Gospodin je štit života moga: pred kime
da strepim?

Duh Sveti nam daje da možemo upoznati Boga, da možemo otkriti da nas on doista ljubi. Duh Sveti nam daje da se možemo radovati zajedno s drugima, i da možemo drugog istinski voljeti, da možemo živjeti, stvarati i ljubiti kako to Bog od nas očekuje...

Hvala ti Gospodine za tvoga Duha koji nam dijeli tvoje darove: ljubav, mir, dobrotu, blagost, vjeru...

Daj da se damo voditi od tvoga Duha.

Ti si jedini svet. Ti si jedini Gospodin. Ti si jedini Svevišnji, Isuse Kriste, sa svetim Duhom, u slavi Boga Oca. Amen.

Ponedjeljak – večernja

Blagoslivljaj dušo moja Gospodina
Gospodine, Bože moj, silno si velik,
odjeven veličanstvom i ljepotom,
svjetlošću ogrnut kao plaštem.
Izvore svraćaš u potoke
što žubore među brdima.
Uz njih se gnijezde ptice nebeske
i pjevaju među granama.
Ti natapaš bregove iz dvorova svojih,
zemlja se nasićuje plodom tvojih ruku.
Ti daješ te niče trava za stoku
i bilje za korist čovjeku,
da izvede kruh iz zemlje.
Kako su brojna djela tvoja, Gospodine!
Sve si to mudro učinio:
Puna je zemlja stvorenja tvojih.
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina.

Bože moj, današnji dan je sad za me pri kraju. Zahvaljujem ti za strpljivost, koju si imao sa mnom. Znam, nije bilo sve dobro, što sam učinio. Iz sveg srca kajem se za svoje pogreške. Molim te, daj mi snage kako bih u buduće živio po tvojoj volji. Sad mogu mirno poći na počinak. Bilo da bdijem, bilo da spavam, ti me štitiš i čuvaš.

Duh sveti nam daje da gledamo novim očima i slušamo novim srcem. Duh Sveti nas ispunja novom slobodom i daje nam hrabrosti da idemo novim putovima. Duh Sveti je kao vatra kojom nam srce gori i kao vjetar koji nas osvježava i nosi.

Ispit savjesti...

Anđele Božji, čuvaru moj, koga mi je za čuvara dao dobri Bog: ti me noćas čuvaj i brani. Slava Ocu i Sinu...

Utorak – jutarnja

Bože, u pomoć mi priteci.
Gospodine, pohiti da mi pomogneš.

Već sunce se porodilo,
Pomolimo se ponizno:
U svemu danas, Bože naš,
Proživjet daj nam nevino.

Čistoću srca štiti nam,
Sve nisko tjeraj od njega,
Ukroti postom, triježnošću,
Pomamnost tijela našega.

Sva slava Ocu vječnomu,
I jedinomu Sinu mu
Sa Tješiteljem Presvetim
I sad i vječnost čitavu. Amen.

Gospodine, ja sam radostan ovo jutro. Sa svecima nebeskim kličem ti. Bože, svjetlosti, kličem ti. Bože slave, kličem ti, Bože, moja radosti, kličem ti.

Amen! Aleluja!

Čin ljubavi

Ljubim te Bože moj, svim svojim srcem i dušom više nego sve drugo na svijetu, jer ti si dostojan svake ljubavi: i radi Tebe ljubim svoga bližnjega kao sama sebe. O Bože, užezi ognjem svoje ljubavi moje srce.

Pomolimo se: Milost svoju molimo te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga, po mucu njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Utorak – večernja

Bože, u pomoć mi priteci.
Gospodine, pohiti da mi pomogneš.

Dodi, Gospodine!
Više od srebra i zlata
više od kruha
nama, Gospodine, treba
Tvoga Duha.
Sunce i danas jednako grije,
kiša usjeve zalije;
od pšeničnog klasa
polje se ko zlato talasa,
voćke su pune ploda,
vinogradi slatkoga roda,
pašnjake poplaviše stada...
Zemlja – vječno mlada -
iz svojih blagoslivljenih grudi
obilje svega nudi.

Bog oprašta onima koji priznaju da nisu dobri, ali bi htjeli biti bolji, onima koji bi htjeli uvijek iznova i sve više ljubiti Boga i ljude.

Prošnje:

- Daj našem Papi životnu snagu.
- Pozovi radnike u svoj vinograd.
- Blagoslovi naše rođake i prijatelje.
- Očuvaj nas od svih nesreća.

Ispit savjesti

Bože moj, kajem se od sveg srca jer grijehom uvrijedih tebe Oče, najveće i najmilije dobro. Žao mi je za sve zlo što učinih i dobro koje propustih. Čvrsto odlučujem s tvojom milošću: činiti pokoru, ispraviti nepravdu.

Po zaslugama muke Spasitelja našega Isusa Krista smiluj mi se, Gospodine!

Srijeda – jutarnja

Bijelog dana eto k nama,
Hajdmo k Bogu molitvama.
Da u radu našem danas
od zla svakog očuva nas.

Nek nam jezik ravna, miri
Mir i ljubav da se širi.
Nek blago nam oko sije,
da zloću ne upije.

Slava Ocu nebeskomu
I Sinu mu jedinomu.
S Duhom Svetim u sve dane
Vječnosti neprestane.

U Svetom pismu piše: Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku. Bog je htio da mu budemo slični. Dao nam je razum da budemo moćni i ovladamo svime što je na zemlji. Dao nam je srce da možemo bolje vidjeti, bolje razmišljati i voljeti. Bog je htio da budemo sretni i da možemo pričati o njegovim veličanstvenim djelima.

Prošnje:

- Mene Gospodine, pozivaš na svetost.
- Daj da imam vremena za druge.
- Daj da oko sebe širim dobrotu, mir i radost.
- Daj da svi ministranti budu tvoji pravi svjedoci.

Neću da moji dani proteku
Mračni, u tihu lijuć se rijeku vječnosti.
Putove moje pjesan nek prati
Orla, što s plamenim suncem se brati.
Kuda koracam,
Hoću da bacam
Snopove zlatne svjetlosti

Srijeda – večernja

Oče dolazim k tebi ove večeri u ime sve troje djece da ti zahvalim za sva dobročinstva kojima si nas obasuo, da te zamolim da mi oprostiš sve moje pogreške, da ti izrazim ljubav u ime svih onih koji te ne ljube.

Isus nam na svojoj gozbi daje kruh. Po tom kruhu daje nam samoga sebe. Kad u pričesti primamo Isusa, tada primamo samog Boga.

Bog nam samog sebe dariva i želi da i mi poklonimo sebe jedni drugima. Jer ljubav je potrebija od kruha.

Ispit savjesti...

Sveti Josipe, čuvaj me od svih napasti i ne dopusti da padnem u bilo koje zlo. Čuvaj me od svake grešne misli, pogleda, želje i djela. Daj da u mojoj duši uvijek cvate bijeli ljiljan čistoće.

Zdravo Marijo...

Josipe, o oče sveti, čuvaj kuću i posveti:
Sva obitelj da se složi, ljubav sveta da se množi.

Neka u njoj uvijek cvjeta nazaretska ljubav prava.
Ti je čuvaj od zla svijeta, nek je u njoj tebi slava.

Daj upali srca naša ljubavlju Božanskog Krista,
Da nam uvijek bude duša, Josipe, ko tvoja čista.

Josipe, o oče sveti, sve nas redom daj posveti!
Svako srce nek ti kliče: Josipe, o zaštitniče!

Četvrtak – jutarnja

Bože, hvala ti za ovaj novi dan. Danas bih htio biti marljiv dok budem učio i radio, želio bih biti dobar drug dok se budem igrao. Pomozi mi da budem pažljiv prema svima. Molim te blagoslovi moje roditelje i cijelu našu obitelj. Hvala ti što nas sve zajedno voliš. Amen.

Sunčano jutro
Daj mi, Gospodine,
čašu rose jutarnje,
ljepotu cvijeća,
na kom titrajuć je tekla:
da se pričestim
da se očistim od svake ljage jutarnje,
pa da zaklikćem kao ševa u zoru plavu,
što se diže u visine i tamo pjeva slavu,
i čast
i diku
i spas stvorenju svakom,
koja se uzda u Gospodina!

Isus je izabrao svećenike da nastave njegovo djelo. Svećenik nam govori o Bogu. Svećenik nam daje kruh života. Svećenik nam oprašta u ime Isusovo. Samo on to može činiti.

Oče sveti, ti sve vjerne zoveš na savršenu ljubav, ali ipak ne prestaješ poticati mnoge da iz bližega idu stopama tvoga Sina: neka oni koje izabereš, Crkvi i svijetu budu svojim životom vidljiv znak tvoga kraljevstva. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Četvrtak – večernja

Već mrak se hvata, gine dan,
O Stvoritelju, čuj nam glas,
Po beskrajnoj ti blagosti
Iznad nas bdij i štiti nas.

Nek srca naša miruju
I tebe kroz noć sanjaju,
Nek slavu tvoju vječitu
Do zore, tiha, pjevaju.

Pohodi, molimo te, naš dom. Odagnaj od njega sve neprijateljske zasjede: anđeli tvoji sveti prebivali u njemu i oni nas čuvali u miru, a tvoj sveti blagoslov bio vazda nad nama.

Molim te za tvoje i naše biskupe i svećenike, koji se kao naši duhovni pastiri trude oko naših neumrlih duša. Daj im, Isuse, snage i milosti da budu zaista najbolji pastiri koji su pripravnici naše duše i život dati, kao što si govorio za prave pastire u svetom Evanđelju. A nama vjernicima daj mnogo ljubavi prema našim duhovnim pastirima, da ih slušamo i da im pomažemo u njihovim plemenitim nastojanjima.

Gospodine, daj da svi mi zajedno budemo tvoja dobra i složna obitelj ovdje na zemlji.

Ispit savjesti...

Oče naš...

Petak – jutarnja

Gospodine, dolazim k tebi u tišini ovoga dana koji se rađa.
Da te zamolim; za mir, mudrost i jakost.

Golgota
O Gospodine, dovodim ti
pred patničko tvoje drvo,
O sve one, o sve one,
Što ih teški udes srvo:
Prevarene, zavedene,
I bez nade i bez vjere,
I molim se za njih tebi.

O Gospode, tvrdo li je
teško drvo na kom jesi;
O Gospode, moli za nas,
kada budeš na nebesi.

I gledajuć kaplju rujnu,
što iz tvojeg srca kaplje,
O Gospode, oprost čujem,
Što ga tvoja usna šapće.

I osjećam, što to zbori
Iz očiju suza vruća,
da bez Golgote
nema uskrснуća.

Bože, daj nam danas naš svagdanji kruh da ne izglednimo. Ti si zaželio da tako molimo. Daj kruha i mira svim ljudima jer za sve si svoj život na križu položio.

Molitva

Gospodine, mi gledamo na križ tvoga Sina i molimo te: daj nam milost da bolje shvatimo njegovo trpljenje i njegovu smrt, te tako postanemo sposobni prihvatiti svoje trpljenje i tako budemo pravi tvoji učenici. Po njemu, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

Petak – večernja

Bože, dok polazim na počinak, mnoga djeca plaču od gladi i vapiju za hranom. Dok ja imam milost da smijem moliti, mnogi ne znaju kome bi se obratili u svojim nevoljama. Meni je dobro. Zato mora moja zadnja riječ danas i prva sutra ujutro biti zahvalnost tebi.

Ne moj svijet nije raka
Oko koje život kruži.
Moj je svijet polje silno,
Raspupano, rascvijetano
Na kom Bog se sa mnom druži.
Moj je svijet divna šetnja:
Čudesnim po livadama.
Ja o Božjoj idem ruci,
Njegova staza s mojom stazom
Usporedo ide sama.

Gledam – i Bog sa mnom gleda
Te se blago na me smije:
„Tebi, dijete, cvijeće treba,
Ti ga uzmi! – pamti samo;
Ta krasota ništa nije!“

Grieh je ako svojevoljno mislimo, govorimo ili činimo ono što se Bogu ne sviđa. Griješimo ako ne učinimo što bismo morali. Griješimo ako ne ljubimo Boga i bližnjega.

Gospodine, pošalji svoga Duha na naš život da nas uči križ Kristov živjeti; u njemu mir i sreću nalaziti. Daj da svoje male poteškoće prihvatimo dragovoljno za svoj spas i spas drugih.

Ispit savjesti...

Anđele čuvaru mili,
svojom snagom me zakrili...

Subota – jutarnja

Bože moj, silno si velik
Blagoslivljaj Gospodina, dušo moja!
Gospodine, Bože moj, silno si velik!
Odjeven veličanstvom i ljepotom,
svjetlošću ogrnut kao plaštem.
Kako su brojna tvoja djela, o Bože!
Sve si to mudro učinio,
puna je zemlja stvorenja tvojih...
Pjevat ću Gospodinu dokle god živim,
svirat ću Bogu svome dokle god me bude.
Bilo mu milo pjevanje moje!
Ja ću se radovat Gospodinu.

Isuse, ti si nas naučio kako možemo imati dosta vremena jedni za druge. Ti si znao slušati ljude i pomagati im. Pokazao si nam da nas Bog voli i da ima vremena za nas. Hvala ti za to.

Hvala ti što si nam dao Mariju za majku. Ona je uvijek spremna da nas čuje, bdije nad nama, zagovara nas. Marijo, hvala ti što si dobra Majka!

Anđele Božji, čuvaru moj, koga mi za čuvara dao dobri Bog; ti me danas čuvaj i upravljaj. Amen.

Zdravo Marijo...

Sveti Tarzicije, moli za me da se Božjom pomoću mogu danas i čitav život očuvati od grijeha i da u svom životu mogu izvršiti ono što Bog od mene želi i traži, kao što si ti u svom životu vršio volju Božju, pa da zajedno s tobom mogu uživati vječnu sreću kod Boga. Amen.

Subota – večernja

Bože, Oče naš, hvala ti za ovaj dan koji je prošao: hvala ti za radost koju sam danas doživio s roditeljima, braćom i ostalima. Oprosti mi zlo koje sam danas učinio i time druge ražalostio. Sve nas blagoslovi i daj nam laku noć.

Bog želi da živimo u ljubavi i miru. Kad sagriješimo, on želi da se pomirimo jedni s drugima i s njime. Bog nas uvijek čeka kao dobri otac. Uvijek smijemo s povjerenjem pristupiti i moliti da nam oprosti. I kad se pomirimo, on se zajedno s nama raduje. On želi da naše povjerenje bude pravo slavlje.

Prošnje

Blagoslovi moje roditelje koji se za me žrtvuju.
Blagoslovi ukućane, prijatelje i sve znance.
Blagoslovi našeg svećenika i sve ministrante.
Blagoslovi sve one koji se pate ili bore sa smrću.

Ispit savjesti...

Zdravo, Kraljice,
majko milosrđa.
Živote, slasti i ufanje naše, zdravo!
K tebi vapijemo prognani sinovi Evini.
K tebi uzdišemo tugujući i plaćući u ovoj suznoj dolini.
Svrni, dakle, Zagovornice naša, one svoje
milostive oči na nas te nam poslije ovoga
života pokaži Isusa.
O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

Uvođenje u ministrantsku službu

Dobro je već nakon prve pričesti ponuditi djeci da se uključe u ministrantsku grupu. U nekim se župama još jedno vrijeme prvopričesnike drži na okupu kao zasebnu skupinu, da bi ih se tek kao odraslije uključilo u druge grupe. U svakom slučaju, ako postoji prevelik broj djece koja bi se htjela uključiti u ministrantsku grupu, prednost treba dati starijima. Oni će već moći svoju službu ozbiljnije shvaćati i s njima se onda može sustavnije raditi.

Vrijeme pripreve

Ministriranje je važna služba. Tu se radi o službi Božjoj za koju se treba temeljito pripremiti. Kroz to se vrijeme kandidati za ministrante ozbiljno pripremaju, da bi se na kraju sami odlučili hoće li prihvatiti ovo služenje u zajednici ili ne.

Mladi kandidati će se tako postepeno upoznavati sa svim onim što je potrebno za njihovu službu. Oni to moraju razumjeti i usvojiti. Postupno, uz često ponavljanje, širit će se krug njihovih dužnosti. To će im već biti poticaj da se srcem i dušom unose u svoj posao.

Ministranta treba postupno uvoditi u službu. Zato bi bilo pametno da ga se najprije upoznae s prostorom u kojem će se kretati (crkva, oltarski prostor, sakristija). Trebat će ga polagano dovesti do toga da se sigurno i pravilno kreće u ovom za njega još novom i neobičnom prostoru. Za to je potrebno pojedinačno i zajedničko vježbanje u osnovnim liturgijskim pokretima.

Zato nije razborito da se „novajlija“ što prije uključi i upiše u „raspored ministriranja“. Čak niti onda ako ih nema dovoljno za ministriranje, kao npr. za vrijeme ljetnih praznika. Treba poštivati i sačuvati vrijeme pripreve i kušnje.

S obzirom na sadržaj ovog „vremena pripreve“ postoji mnogo različitih prijedloga. U svakoj bi župi skupina odraslih ministranata mogla zajedno sa župnikom ili kapelanom izraditi za svoje prilike prikladan plan.

Prijedlog „obreda“ primanja u ministrante

Dobro je da se svečanost uvođenja novih ministranata u službu slavi nedjeljom ili blagdanom kada je okupljen veći broj članova župne zajednice. Ministrantski pripravnici ulaze svečano u crkvu u pratnji starijih ministranata. Na prikladnom mjestu uz oltar nalaze se odijela za nove ministrante. Dok oni prolaze kroz crkvu, pjeva se neka prikladna pjesma, npr. „O Bože, zar si pozvao mene?“ Kada se ministranti smjeste u prezbiterij i nakon svećenikova pozdrava, svećenik poimence proziva nove ministrantske kandidate. Svaki od njih odaziva se sa: „Evo me!“

SVEĆENIK: Danas ćete obući ministrantska odijela i postati službenici oltara ove crkve. Jeste li dovoljno shvatili svoju dužnost i jeste li spremni preuzeti ovu službu?

MINISTRANTI (zajedno, ali odgovara svaki za sebe): Jesam!

SVEĆENIK: Hoćete li svojim ponašanjem, pobožnošću i revnošću biti i drugima na poticaj da se s poštovanjem odnose prema domu Gospodnjem?

MINISTRANTI: Hoću!

SVEĆENIK: Gospodin blagoslovio vaše iskreno nastojanje i dao vam milost da ostanete vjerni svojoj odluci, te da budete na čast i ponos ovoj vjerničkoj zajednici.

MINISTRANTI: Amen!

Blagoslov ministrantske odjeće

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, blagoslovi ova ministrantska odijela i one koji će ih nositi, da se zaodjenu tobom, koji s Ocem i Duhom Svetim, živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Svećenik poškropi odijela blagoslovljenom vodom, a potom stoji ispred oltara. Ministrantski kandidati pristupaju pojedinačno ili po dvojica da iz njegovih ruku prime odijelo. Dok predaje odijela svećenik govori:

SVEĆENIK: Ovim odijelom zaodjenuo te Bog u novog čovjeka na sliku Kristovu.

MINISTRANTI: Amen!

Za vrijeme predavanja odijela neka župna zajednica pjeva prikladnu pjesmu ili psalam 84, odnosno 89. Kad se svi obuku, stanu pred oltar, a svećenik nad njima moli slijedeću molitvu:

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, pogledaj na ovu djecu naše župne zajednice koja danas stoje pred tobom svečano obučena u odjeću tvoje službe. Molimo te, daj im snage da ostanu vjerni ovoj službi, koju su sada s oduševljenjem prihvatili.

SVI: Amen!

Slijedi služba Riječi. Ministriraju još uvijek stari ministranti. Za vrijeme propovijedi svećenik će uputiti vjerničkoj zajednici nekoliko riječi o mjestu i ulozi ministranata u liturgiji Crkve. Nakon homilije slijedi predavanje znakova liturgijskih predmeta novim ministrantima.

SVEĆENIK: Za vrijeme pripreve vi ste se pripremili za ministrantsku službu i pokazali se dostojnima pridružiti se ministrantima naše crkve i župne zajednice. Kao vanjski znak svoje službe oltaru primit ćete iz ruku svećenika predmete kojima ćete se služiti. Neka vam Bog pomogne da svoju ministrantsku službu dobro i savjesno obavljate.

Stariji ministranti dodaju svećeniku liturgijske predmete, a on ih pruža novim ministrantima uz ove riječi:

Biblija ili Lekcionar

SVEĆENIK: Uzmi knjigu Riječi Božje, čitaj je i po njoj živi! U svojoj ministrantskoj službi nosi je i postupaj s njome kao s dragocjenim blagom!

Ampulice (vrčiči) i (ili) posuda za hostije

SVEĆENIK: Od sada ćeš donositi darove kruha i vina za svetu žrtvu. Oni će postati Kristovim tijelom i krvlju, nama za hranu. S poštovanjem i pobožnošću nosi ove posude s darovima, jer si tako blizu velikom otajstvu svete vjere.

MINISTRANT: Amen!

Svjećnjak s svijećom

SVEĆENIK: Od sada ćeš biti i svjećonoša. U službi oltara izgaraj revnošću poput ove svijeće tako da svojim dobrim primjerom možeš svijetliti svim ljudima.

MINISTRANT: Amen!

Kadionica

SVEĆENIK: Primi kadionicu i nosi je na slavu Božju. Kao što se iz nje diže ugodni kâd, tako neka se iz tvoje duše diže ugodan miris na slavu Krista Gospodina!

MINISTRANT: Amen!

Lađica s tamjanom

SVEĆENIK: Primi ovu lađicu. U svojoj službi nosi je uvijek s onim poštovanjem s kojim su sveti mudraci s Istoka nosili tamjan malome kralju, Isusu Kristu, našem Gospodinu!

MINISTRANT: Amen!

Zvonce

SVEĆENIK: Primi oltarsko zvonce. Njime ćeš zvoniti na slavu Božju i pozivati na pažnju i nutarnje sudjelovanje u službi Božjoj. Neka ti njegovi zvuci budu poticaj na osluškivanje Božjih nadahnuća.

MINISTRANT: Amen!

Završna molitva

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, ova su djeca predstavljena cijeloj kršćanskoj zajednici da budu od pomoći svećeniku za vrijeme bogoslužja. Molimo te, podaj im milost da tako služe u liturgiji kako ti to od njih

očekuješ. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim bog po sve vijeke vjekova.

SVI: Amen!

Ako je „obred“ uklopljen u misu, misa se nastavlja. Ukoliko se odvija u obliku službe Riječi, onda slijedi vjernička molitva, a zatim se zapjeva koja prikladna pjesma. Po završetku „obreda“ slijedi čestitanje novim ministrantima, kada im se daju i prikladni, simbolični darovi, kao npr. ova knjiga.

RJEČNIK

- **Agape**, grč. = ljubav. Gozba ljubavi koji su prvi kršćani često priređivali kao uvod u euharistijsko slavlje, na spomen Kristove posljednje pashalne večere. To je bio jednostavni zajednički obrok. Kasnije je pritom sve više dolazilo do izražaja ugošćivanje siromaha.
- **Akolit**, od grč. "pratilac". A. je pomoćnik viših službenika u liturgiji (svećenika i đakona). To je od nižih redova. Za njegovu je službu potrebno opunomoćenje. Ministrantska služba joj prethodi.
- **Alba**, od lat. albus = bijel. A. je duga, bijela haljina koju nose svećenik i đakon ispod misnice, odnosno uz štolu. Nju opasuje pojas.
- **Aleluja**, hebrejski znači "hvaliti Jahvu" (Gospoda). A. je poklik koji je doslovno preuzet iz izvornog teksta psalma. U misi je A. uskrсни poklik Gospodinu prisutnom u evanđelju. Cijela zajednica aleluja pjeva stojeći: pjevač (kantor) uz to može pjevati izabrane stihove. U korizmi se A. ne pjeva.
- **Ambon**, grčki znači stalak za čitanje ili mjesto s kojeg se navješćuje Riječ Božja. To je obično povišeno mjesto, između svetišta i broda crkve, s kojeg svećenik ili đakon čitaju evanđelje, lektor (čitač) čitanje, a psalmist/kantor (pjevač) pjeva psalam.
- **Antifona**, grč. = odgovarati. Pripjev koji pjeva zbor ili narod između pojedinih stihova psalma (pripjevni psalam) ili kojim uokviruje taj psalam. Veliki dio pjesmovnog blaga u gregorijanskom koralu sastoji se od antifona. U hrvatskom jeziku se riječ A. prevodi sa predpjev ili pripjev.
- **Bazilika**, grč. = sudnica ili tržnica. To je bio posebni oblik antičke javne zgrade. Kasnije je to postao i oblik gradnje crkve,

kršćanske bazilike. Uz to i počasni naslov za posebno znamenite crkve povijesnog i šireg značenja.

- **Brevijar**, (časoslov) od lat. breviarium = kratak popis. Službeni crkveni "molitvenik" u kojem su molitveni tekstovi i čitanja za sve dane u godini i sate u danu. Dužnost moljenja brevijara latinski se zove "officium divinum", pa se on po tome naziva i oficij. Hrvatski mu je naziv: Časoslov naroda Božjega. Zato i vjernici, koje ta molitva ne obvezuje, mogu u njoj sudjelovati prema svojim mogućnostima.
- **Celebrant**, od lat. celebrare = slaviti. Svećenika koji predsjedava euharistijskom slavlju naziva se celebrantom. U koncelebriranim misama celebrant je glavni, a drugi mu svećenici pomažu. Kod pontifikalnih misa je celebrant redovito biskup.
- **Ceremonijar**, od lat. ceremonia = sveti obred. C. se postavlja u velikim crkvama ili pri svečanim bogoslužjima da se brine za dobru pripremu te miran i dostojan tijek liturgiji, Sličnu zadaću ima i glavni ministrant (jedan od starijih i iskusnijih ministranata).
- **Dekan**, od lat. decanus = nadziratelj. D. je predstojnik jedne skupine svećenika, koje povezuje ili pripadnost jednoj katedralnoj crkvi ili istom dušebrižničkom okrugu (dekanat).
- **Dijeceza**, lat. = uprava, gospodarstvo. Područje crkvene uprave i dušebrižništva, koje se nalazi pod vodstvom biskupa. Naziv za dijecezu jest biskupija.
- **Direktorij** je godišnji crkveni kalendar koji donosi crkvenesvetkovine, blagdane i spomendane te sadrži liturgijske upute glede izbora molitava, čitanja i drugih pojedinosti. On je različit u pojedinim biskupijama, jer svaka od njih slavi vlastite spomendane svetaca.
- **Dakon**, grč. = "sluga, poslužitelj". Đ. je zaređeni crkveni službenik. Njegova služba može biti korak prema svećeničkoj ili pak može biti stalna. Danas u svijetu ima mnogo oženjenih muškaraca, koji već imaju svoje zanimanje, a koji su uz

to "stalni đakoni". U liturgiji Đ. ima određene zadaće, kojima pomaže svećeniku. Sam može predvoditi slavlje sakramenta krštenja, vjenčanja i sprovodne obrede. Ukoliko Đ. nema na sebi- dalmatiku kao svoju liturgijsku odjeću, onda se može prepoznati po – štoli koju stavlja dijagonalno preko lijevog ramena pa do desnog boka.

- **Euharistija**, grč. = zahvaljivanje. Prema jednom važnom elementu misnog slavlja – zahvaljivanju - danas se cijelo slavlje rado naziva euharistijskim slavljem. U posebnom smislu riječi Presveti oltarski sakramentat se također naziva euharistijskim kruhom ili sakramentom ili pak naprosto euharistijom.
- **Evandjelje**, grč. = dobra, radosna vijest. Evandjeljem nazivamo glavni sadržaj Novog zavjeta, kao i njegove ulomke koji se čitaju u misi.
- **Gregorijanski koral**. Crkveno pjevanje u latinskoj Crkvi dobio je ovaj naziv po papi Grguru Velikom, koji ga je posebno unapređivao. Prema povijesnoj predaji ovaj bi papa prvi uređio napjeve liturgijskog pjevanja. Gregorijanski se napjevi još i danas pjevaju u liturgiji.
- **Himna**, grč. = pjesma, hvalospjev. H. je pjesnički tekst sličan psalmima. Himni su nekada u liturgiji biti značajni. Danas se upotrebljavaju još samo mali broj starih tekstova, kao što su npr. Gloria (Slava) ili Te Deum (Tebe Boga...), Tantum ergo (Divnoj dakle) ili Pangue lingue (Usta moja).
- **Homilija**, = razgovor, izlaganje. Ova se riječ danas većinom upotrebljava za prijevod, tj. dušobrižnikov nagovor u službi Riječi kod svih liturgijskih slavlja. U užem smislu H. bi označila tumačenje netom pročitaneog teksta Svetog pisma, dok se propovijed može baviti i drugim područjima naviještanja.
- **Hosana**, od hebr. hosianna = "spasi". Poklik kojim su prema svetopisamskim izvještajima, Židovi pozdravili Krista pri nje-

govu svečanu ulasku u Jeruzalem. On ima svoje stalno mjesto u misnom – sanctusu (svet).

- **Kanon**, grč. = mjerilo. Misni kanon je u neku ruku središnji dio liturgijskih tekstova. To je stalni i nepromjenjiv dio mise, od Predslovlja do Očenaša. K. se zove i euharistijskom molitvom. Danas postoje četiri euharistijske molitve na izbor. Uz to dolaze još posebno odabrani tekstovi kao npr. vlastita dječja euharistijska molitva za mise s djecom.
- **Kantor**, lat. cantor = pjevač. K. je jedna od liturgijskih službi kao što su ministrantska i lektorska, koje bi se redovito trebale obnašati na svakoj misi. Zadaća je kantora pjevati antifonu za pripjevni psalam i redak kod aleluja te po potrebi započinjati i predvoditi ostale pjesme za vrijeme mise. On je osim toga odgovoran za sudjelovanje vjernika u liturgijskom pjevanju, koje on i predvodi. U nekim se krajevima orguljaše zove K. iako su to dvije različite glazbene funkcije.
- **Kapelan**, od lat. capellanus = pomoćnik župi i župniku. Prije nego što jedan svećenik preuzme župu, on se uvodi u dušobrižnički rad pod vodstvom nekog župnika kao kapelan. Još se zove župski vikar.
- **Karitas**, lat. = ljubav. Riječju K. naziva se dobrotvorna crkvena organizacija pomaganja potrebitima, čije se djelovanje odvija na općecrkvenoj kao i na župnoj razini. Zato se svake godine obavlja kolekta (sakupljanje) za karitas. U tome bi veći ministranti itekako mogli sudjelovati.
- **Katehist**, grč. = vjeroučitelj. Katehisti ili kateheti su zaduženi po nalogu Crkve da se brinu i trude oko vjerskog odgoja i religioznog poučavanja djece, mladeži i odraslih vjernika. U nekim zemljama vjeroučitelji predaju vjeronauk u školama kao školski predmet.
- **Katekumen**, grč. = pripravnik za krštenje. Danas ponovno imamo kao i u prvim kršćanskim vremenima, starije djece i odraslih koji nisu kršteni i koji se zato krštavaju i primaju u

Crkvu tek nakon određenog vremena pripreme i poučavanja u stvarima vjere. Takve pripravnike za krštenje naziva se katekumenima. Crkva izričito moli za njih u nekim molitvama, kao npr. u sveopćoj molitvi na Veliki petak.

- **Klerik**, od grč. klerikos = "ždrijebom baštinjeni imetak". To je osoba kojoj je palo u dio da u ime zajednice ljudi služi Bogu. U kršćanstvu je to osoba koja je primila jedan od sedam stupnjeva svećeničkog ređenja i tako na sebe preuzela određenu službu u crkvenoj hijerarhiji. Klerici, uz određena prava preuzimaju i odgovarajuće dužnosti, kao što je npr. obveza moljenja časoslova (brevijara). Danas se, međutim u Crkvi toliko ne naglašava razlika između klerika i laika, jer oba pripadaju narodu Božjemu.
- **Koncelebracija**, lat. = zajedno slaviti, kad više svećenika zajedno za istim oltarom slavi misnu žrtvu. Dok je nekada više svećenika u isto vrijeme "čitalo" misu na glavnom i pokrajnim oltarima, danas se uvijek kad je prisutno više svećenika misa slavi koncelebrirano. Tijek i oblik misnog slavlja je isti, samo što su dijelovi euharistijske molitve (kanon) raspoređeni na više celebranata.
- **Konsekracija**, lat = posvećenje. One predmete koji dolaze u dodir sa Presvetim ne samo da se blagoslivlje, nego ih se konsekriira. To su npr. oltar, kalež itd. Konsekracija darova kruha i vina događa se u euharistijskoj molitvi, pri čemu se napose Isusove riječi u izvještaju o Posljednjoj večeri uzimaju kao riječi pretvorbe. Konsekrirane hostije nazivaju se euharistijskim kruhom i čuvaju se u tabernakulu, za pričešćivanje.
- **Kor**, od grč. khoros = ples, kolo zbor je jedna vrsta balkona u crkvi, nad izlazom iz crkve. To je nekada uglavnom bilo mjesto za orgulje i crkveni zbor. Danas se manje grade korovi, jer liturgijsko mjesto glazbenih službi u Crkvi zapravo treba biti pred očima cijele zajednice.

- **Koral**, od lat. chorus = zbor. Kad se govori o K. u katoličkoj Crkvi, onda se uglavnom misli na gregorijanski K. Riječ je o zbiru melodija koje potječu iz ranih stoljeća Crkve, a upotrebljavaju se i njeguju još i danas u misnom pjevanju kod latinskih misa, ali i onih na narodnim jezicima. Svaki bi katolik trebao znati barem nekoliko osnovnih koralnih napjeva kako bi mogao sudjelovati u pjevanju na međunarodnim euharistijskim slavljinama.
- **Krizma**, grč. = mazanje, pomast. Sveto ulje koje se upotrebljava kod krštenja i potvrde, a posvećuje ga biskup na Veliki četvrtak. Kod krštenja ministrant drži krizmu za pomazivanje novokrštenika, a kod krizme (potvrde) biskup njome pomazuje potvrđenike.
- **Laik**, od grč. laos = narod. U crkvenom govoru L. je pripadnik naroda Božjega koji nije nosilac crkvene službe. Za razliku od klerika, on doduše sudjeluje u "općem svećeništvu" svih vjernika ali ne posjeduje daljnjih ovlasti koje su pridržane zaređenom duhovnom "staležu". Pa ipak se danas ništa manje pažnje ne posvećuje laicima nego kleru, jer oni imaju osobito kršćansko poslanje u svijetu.
- **Lekcionar**, od lat. lector = čitač. L. je liturgijska služba, poput ministrantske i kantorske (pjevačke), koja je, uz svećenika u misnom slavlju jednako tako potrebna kao što je potrebna i zajednica. Njegova je zadaća s ambona proglašavati riječ Božju. Ako je tako uobičajeno, on čita i vjerničku molitvu, kada ona ne dolazi spontano iz same zajednice.
- **Liturgija**, od grč. leiturgia = javna služba koju netko obavlja u interesu naroda. U kršćanstvu se služba Božja naziva liturgijom. Pritom se ne misli samo na misno slavlje, nego i na sve službene oblike bogoslužja. To su svi kršćanski javni i od Crkve službeno odobreni čini. Ukoliko se bogoslužje odvija s određenim molitvama, tekstovima i drugim elementima, kad se u njemu mora paziti na propisanu odjeću, predmete, ka-

lendar itd., pred sve se takve pojmove stavlja oznaka "liturgijski".

- **Misal**, od lat. missa = misa. M. sadrži misne liturgijske tekstove. Nakon liturgijske reforme M. više ne sadrži tekstove misnih čitanja, koji se nalaze u lekcionaru.
- **Misna intencija**, od lat. intentio = nakana, namjera. U misnim molitvama na nekim je mjestima dana mogućnost da se pred Bogom iznesu i osobne molitve. Tada svećenik sam bira neku I. ili mu je prenesu vjernici. Nekada uobičajeni izraz "po nakani.." sadržava jednu takvu molitvu I. (nakanu) za misno slavlje.
- **Misni stipendij**, od lat. stipendium = daća, davanje. Kao priloga za uzdržavanje svećenika uvedeno je plaćanje nekog malog doprinosa kod primanja misnih intencija. Danas se u krajevima gdje svećenik dobiva svoju plaću ovaj novac upotrebljava za druge dobrotvorne svrhe. Misni stipendiji su zadržani zbog toga da se znade da su vjernici oni koji daju i naručuju. Sasvim je razumljivo da se tu ne radi ni u kojem slučaju o "naplaćivanju" ili "plaćanju" milosti za koju se u toj misnoj intenciji želi moliti.
- **Paramenti**, od lat. parare = pripravit, spremi. P. su liturgijski odjevni predmeti namijenjeni bogoslužju da bi ga razlikovali od skupova drugačije naravi. Nekad je bilo samo po sebi razumljivo da su vjernici svojim svećanim odijelima, a službenici oltara i celebrant svojom službenom odjećom isticali rang bogoslužnih čina. Kada se danas pojednostavljuje neki paramenti, to se čini zato da bi se što više približilo onom "sjaju plemenite jednostavnosti" koju Sabor zahtjeva od liturgije. Među paramente spada i ministrantsko odijelo koje se isto tako može i treba mijenjati.
- **Patron**, lat. patronus = zaštitnik. Svako bi dijete redovito, kada dobiva ime na krštenju, trebalo dobiti i svoga nebeskog zaštitnika. Crkve se također posvećuju svecima, koji su onda

patroni (zaštitnici) tih crkava i župnih zajednica. Njega se spominjemo posebno svečanim slavljem na njegov blagdan ili patrocinij.

- **Prezbiterij**, od grč. presbyterion = vijeće staraca, starješina. Naziv za svetište, tj. dio crkve namijenjen klericima.
- **Procesija**, od lat. processio = napredovanje, povorka, op-hod. Vjerska povorka koja ide s jednog mjesta na drugo ili se, obilazeći, vraća na mjesto polaska. U P. se uvijek nosi neka sveta "stvar" ili znak (hostija u pokaznici, relikvije mučenika i sl.), kojoj se iskazuje štovanje. Na čelu ide križ, zatim djeca, pa muškarci, onda ministranti i kler (niži, pa viši, a najčasniji nosi predmet štovanja) i na kraju žene. Procesionalni križ nosi jedan ministrant (križonoša, krucifer).
- **Psalmodija**, od grč. psalmos = psalam, hvalospjev. Pjevanje psalma. Biblijski tekstovi psalma pjevaju se na određene nač-ine. Pritom razlikujemo psalme koje pjeva solist (kantor), zbor (schola) i cijela vjernička zajednica. U pjesmaricama se nala-ze mnogi uglazbljeni psalmi. Svi bi vjernici trebali naučiti pje-vati psalme, kako bi i u misi na hrvatskom jeziku pjevanje psalma postalo jednako tako redovito kao što je to nekada bilo u latinskim misama.
- **Rekvijem**, od lat. requiem aeternam = pokoj vječni. Prva ri-ječ introitusa (ulazne pjesme) u misi za pokojnike. Po tome se čitavo to misno slavlje naziva rekvijemom.
- **Relikvije**, lat. reliquiae = ostaci. Pod relikvijama se misli na posmrtnu ostatku svetaca i predmeta s kojima su se oni služili. Štovanje relikvija je u neku ruku bio način na koji su vjernici štovali svece. U ranijim stoljećima je bio običaj graditi crkve nad grobovima velikih svetaca (npr. bazilika sv. Petra u Rimu). Danas se taj običaj nastavlja ugrađivanjem malih relik-vija u oltare crkava. Time se želi naglasiti povezanost proslav-ljene i putujuće Crkve.

- **Roketa** je liturgijska odjeća koja izgleda kao skraćena alba (od koljena) i koja se nosi bez pasa.
- **Sakristan**, = zvonar je osoba koja je između ostaloga odgovorna za čišćenje crkve, njeno redovito otvaranje i zatvaranje, za zvonjenje, za uredno održavanje paramenata i za pomaganje organizacijske pripreve bogoslužja. U svim praktičnim pitanjima bogoslužja čitač se može s njim posavjetovati, ukoliko je primjereno poučen.
- **Štola**, od lat. stola = gornja haljina. To je uzak, izvezan dio liturgijske odjeće koji se nosi preko ramena. Ona je znak svećeničke ovlasti. Zato je biskup i svećenik nose kod svih službenih čina, pa i onda kada se ne zahtijeva nikakvo liturgijsko odijelo (npr. kod ispovijedi). Svećenik nosi Š. oko vrata preko ramena.- Đakon također nosi Š. ali drukčije stavljenu (preko jednog ramena) tako da razlika bude uočljiva. Š. se po boji slažu s misnicom.
- **Tabernakul**, (svetohranište) od lat. tabernaculum = šator. T. služi za čuvanje euharistijskog kruha. On se danas uvijek ne nalazi na oltaru, nego na kojem drugom svima vidljivom mjestu u crkvi. Pred njim gori "vječno svjetlo" koje na prisutnost Presvetog.
- **Vikar** od lat. vicarius = zamjenik. Drugo ime za kapelana, župnikova pomoćnika.

SADRŽAJ

Molitva prije svete mise- - - - -	4
Zahvala nakon svete mise - - - - -	5
Poslužitelji oltara - - - - -	6
Kakav ministrant?- - - - -	7
Euharistijsko – misno slavlje- - - - -	10
Euharistijska služba - - - - -	17
Liturgijsko držanje- - - - -	22
Bogoslužni predmeti i odjeća - - - - -	28
Služba čitača (lektora) - - - - -	38
Liturgijska godina - - - - -	39
Molitve za svaki dan- - - - -	49
Uvođenje u ministrantsku službu - - - - -	64
Rječnik - - - - -	69

Knjižnica "MINISTRANT"

1. MINISTRANT - priručnik	7,00 kn
2. MALI MINISTRANT - poučno štivo	7,00 kn
3. ZVONA U SRCU - pripovijest o ministrantima	5,00 kn
4. ČITAČ - priručnik za čitače	7,00 kn
5. VODITELJ MINISTRANATA 1	30,00 kn
6. VODITELJ MINISTRANATA 2	30,00 kn
7. VODITELJ MINISTRANATA 3	30,00 kn
8. NAŠA OBITELJ - molitvenik	10,00 kn
9. NAŠA OBITELJ - molitvenik (tvrđi uvez)	20,00 kn

NARUDŽBE:
ŽUPNI URED
35214 DONJI ANDRIJEVCI
Tel. 035/471-141
e-mail: nikica.mihaljevic@zsb.t-com.hr
www.ministrant.net

Osobni podaci

Ime i prezime: _____

Datum rođenja: _____

Kršten u župi: _____

Imendan: _____

Primljen među ministrante: _____

U župi: _____

Župnik: _____

M.P.

Potpis župnika